

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 14. (74.) évf.
4. szám. 2004. július-augusztus
Ár: 5 000 lej.

Michael Mates, az Amerikai Egyesült Államok romániai nagykövetsége kolozsvári irodájának konzulja az Unitárius Világtalálkozón

Unitáriusok Egyetemes Találkozója

Az unitáriusok hatodik világtalálkozásán (Szejkefűrdő, augusztus 14-e) mintegy 1500 résztvevő tett tanúságot összetartozás-tudatáról, hitéről és jövőbe vetett reményéről. Az ünnepi program díszlovasok és a székelyudvarhelyi fúvószenekar felvonulásával kezdődött. Ezután a lelkeszi kar palástos felmenetele következett.

A 11 órás istentiszteleten Vass Mózes köhalmi lelkész tartott egyházi beszédet, majd dr. Szabó Árpád püspök ünnepi beszédet.

A köszöntések rendjén Mikó István, a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka, dr. Gulyás Kálmán, az Egyházi Kapcsolatok Államtitkárságának címzetes államtitkára, illetve Michael Mates, az Amerikai Egyesült Államok kolozsvári konzuli kirendeltségének vezetője szólt az egybegyűltekhez. A délelőtti program nemzeti imánk, himnuszunk eléneklésével végződött.

Kora délután ünnepi műsorra került sor, amelynek keretében a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium kórusa énekelt, Csécs Márton mondta el Robert Burns *Csak azért is* című versét, Sorbán Enikő humoródalmási énekvezér népdalokat énekelt, Dáné Orsolya szavalta Wass Albert *Mikor a buzdosó Istennel beszélget* című versét, Csáka Margit és Fodor Julianna (Városfalva) népdalokat énekelt. Fellépett továbbá a székelyudvarhelyi Boróka táncsoport.

(Folytatás a 4. oldalon)

J. T.

Dr. Szabó Árpád

Ünnepi beszéd a szejkefűrdői 6. Egyetemes Unitárius Találkozón

Tartsuk meg a Lélek egységét a békesség kötelékével (Ef 4,1-6)

Kedves Testvéreim, Atyámfiai!

Az apostol üzenete nekünk szól, miniket keres. Felhívását mintha ide, a szejkefűrdői Egyetemes Unitárius Találkozóra írta volna. Minden sora életünkre talál, kifejezései, gondolatai mai létünkben és sajátos helyzetünkben gyökereznek.

Mindenekelőtt arra hív, hogy igazítsuk életünket az Egyház magasrendű céljaihoz, amelyek Isten szándékát és terveit szolgálják a világ egységének és összhangjának megteremtésében. Élünk méltón ahhoz az elhíváshoz, amellyel Isten megszólított és elhívott, amikor megajándékozott minket az étellel. Az elhívás eb-

ben az értelemben az a hely, amelyet Isten minden ember számára kijelölt tervei megvalósításában, ezért személy szerinti, de a közösségnek is szól.

Ma az apostol azt kéri tőlünk, hogy éljünk méltón ahhoz az elhíváshoz, amelyet a 16. századi unitárius reformációban mint hitünk alapját kaptuk, s amely 436 év alatt elődeink hithűsége és áldozata által mélyült és gazdagodott, és lett a mi szent és drága örökségünk.

Az elhívás, amely által Isten keresi az embert, azonos az állapottal vagy tisztséggel, amelyben az ember van, vagy

(Folytatás a 4. oldalon)

Szembesítés avagy merünk-e állást foglalni?

„Kövess engem!” - szólította meg. Az fölkel és követte.
(Mt 9,9)

Minden népnek, amely maradandó nyomot hagyott az emberiség történetében, minden nemzedéknek, amely nem akarta eltékozolni életét, szüksége volt eszményekre. Eszmény- vagy mintaképre, életideálra, amit követni, élni és megvalósítani akart.

Hiszem, így igaz ez ma is. Világhírű tudós-gondolkodónkkal, néhai *Selye János* professzorral vallom: jó, ha van mintaképünk, amelyet tőlünk telhetően követünk. Még akkor is, ha az eszmények nem azért vannak, hogy elérjük őket, hanem hogy mutassák az utat. A „kerek világot” is bejáró unitárius lelkesünk, *Balázs Ferenc* (1901-1937), igencsak kiábrándultan írhatta le még jóval előbb: Beteg ez a nemzedék. Nincsenek eszményei.

Unitárius kereszténységünknek megfelelő, sajátos életeszmenyt örököltünk, illetve választottunk: az ember Jézust. Istennek legjobb, legigazabb gyermekét. Mi ugyanis Jézusban láttuk meg, mit tervezett Isten az emberrel. És ez lenyűgözött, magával ragadott, növekedésre indított! Ő, aki „tegnap és ma, és örökké ugyanaz.” (Zsid 13,8). És aki más, olyannyira más, mint mindmegannyi korok embere!

Mi ez a „másság”, Jézusnak minden korok emberétől való különbözősége?

Azok számára, akik felfedezték Jézus „mérhetetlen gazdagságát” (Ef 3,8), akik eszményképüknek érzik őt, azok számára ez a „másság” abban jelentkezik, sőt azzal imponál, ami - minden kétséget kizáróan - Jézus kortársait is megragadta, lenyűgözte. Amit talán csak személyes vallomás formájában lehet megfogalmazni, valahogy így:

Jézus, te más vagy! „Ember így még nem beszélt!” (Jn 7,46) A ma annyira kétségbevonat tekintély - az úgynevezett „posztmodern” - korában milyen másként jelenik meg az emberi életnek egyetlen szóval új irányt mutató Jézus: „Látta, hogy egy Máté nevű ember ül a vámnál. »Kövess engem!« - szólította meg. Az fölkel és követte.” (Mt 9,9) És a hatás nem maradt el: „A nép álmélkodott tanításán, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók és farizeusok.” (Mt 7,29) Minden szava törvényerővel bíró, világos beszéd. Minden felelősség alól kibújni akaró mellébeszélés és köntörfalazás nélküli: „Hallottátok a régieknek szóló parancsot... Én pedig azt mondom néktek...” (Mt 5,21-48)

Mennyire más vagy, Jézus, mint hétköznapjaink kiterő válszokat adó, sőt csúsztatásoktól és hazugságoktól sem idegenkedő, ügyeskedő embere! Milyen következetesen és konokul összeegyezteted cselekedeteidet szavaiddal: „Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.” (Mt 7,21). Te azt mondod: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek” (Mk 2,17) -, és vendégségbe mész a vámszedőhöz, akit mindenki messzire elkerül, megvet, lenéz. (Lk 19,7) Te kiállsz a házasságtörő asszony mellett, hogy megtérésre, újjászületésre indítsd, amikor min-

denki ellene van, sőt életére tör. (Jn 8,11) Te „rendhagyó módon” megszólítod, és az „emberért elejtett szóra” méltatva tanítod, megtérésre indítod az „idegent”, a fajtád által gyűlölt és kivetett samáriai asszonyt. (Jn 4,7-24) Te nem haragszol, és nem kérsz ítéletet azokra sem, akik nem hajlandók szálláshelyet adni Neked és tanítványaidnak. Kijózanító erővel szólsz rá „eltévedt” - bosszútól líhegő - tanítványaidra, akik nem tudják, milyen lélek van bennük. Ők villámcsapást kérnek azokra, akik nem fogadtak be; Te megdorgálosd őket, mert: „az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentsse.” (Lk 9,51-56)

Míg a népek fejedelmei uralkodnak, és a nagyok hatalmaskodnak, Te fölforgatod ezt a rendet, tanítván: „De tikóztetek nem ez a rend: hanem aki nagyvá akar lenni közöttetek, az legyen szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen rabszolgátok. Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy szolgáljanak neki, hanem hogy ő szolgáljon...” (Mt 20,25-28) Te valóban szolgálni jöttél! Te magadhoz hívod és megáldod a gyermekeket, amikor szinte mindenki szabadulni igyekszik tőlük, vagy elkergeti őket. (Mk 10,14) Te észreveszed az adakozó, szegény özvegyet, aki keveséből is ad, és dicséred őt, amikor senki sem akar tudni róla. (Lk 21,2-3) Te szeretet, és boldogoknak nevezed a szegényeket (Mt 5,3), amikor mindenki lenézi őket, mert a sokaság gazdagság után eped, sóvárog és törtet. Te a betegek segítségére sietsz, amikor már „nincs emberük”, mert mindenki lemondott róluk (Mk 5,25-34; Jn 5,5-7). Te lehajolsz és megmosod a tanítványok lábait, még ha nem is értik tetteidet (Jn 13,6-7). Te megbocsátasz Péternek, amikor ő saját magát kárhoztatja, vádolja (Lk 22,62; Jn 21,15-17). Te hallgatsz, mikor mindenki vádol, gúnyol, ostoroz (Mt 27,14). Te vállalod a fájdalmat, a szenvedést, a töviskoronát és a keresztfát, mikor mindenki a kezeit mossa (Mt 27,24), vagy gyáván menekül (Lk 22,57-60). Te hitet, reménységet és békességet adsz, mikor mindenki azt hiszi, hogy mindennek vége (Jn 20,19). Te bocsánatot kérsz azoknak,

akik bántalmaznak, gúnyolnak és megfeszítenek (Lk 23,34). Te akkor is szeretsz, mikor körülötted mindenki gyűlölettől ég!

Jézus, köszönöm Neked, hogy Te más vagy! Te vagy az eszménykép, Akire bármikor föl lehet nézni. Tégy engem is más emberré! Hadd tudjam szeretni én is a szegény, a beteg, a bűnös, a tudatlan, a hálátlan embert! Hisz az eszményre nem elég felnézni; az eszményt nem elég felmutatni és hirdetni, az eszményt követni kell! Vállalni kell ezt a másságot, amely növekedésre indít, fölemel.

Manapság nagyon sokat beszélnek nekünk a másság tiszteletéről, elfogadásának fontosságáról, sőt szükségességéről. Ennek folytán sokan már azt sem tudják: kit vagy mit, milyen „másságot” kell hogy elfogadniuk... Elfogadnak hát mindent, ami más, mert most épp ez a divat. A másság elfogadása azonban nem azt jelenti, hogy meglévő dolgoknak ki lehet találni az ellenkezőjét is, pusztán a hecc kedvéért, sem azt, hogy fel lehet rúgni igazi értékeket, csak azért, mert ami más, az mind túllép a társadalmi normák korlátain. Nem mindegy, milyen irányba mutatva lépik túl a jelen korlátait. A valódi eszmény mindig az igazi értékek felé emel, a másság lefelé is húzhat. Nem tanácsos összetéveszteni, sem keverni a kettőt.

(kvári)

4. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács

2004. július 23-án tartott II. évnegyedi rendes üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: Dr. Szabó Árpád, Kolumbán Gábor, dr. Rezi Elek, Szabó László, Székely Miklós, Nagy László, Nagy Endre, id. Szombatfalvi József, Kedei Mózes, Pop Mária, Kovács Sándor, Popa Márta, Varró Margit, Jakab Vilma (ODFIE részéről), Székely Botond.

Választás útján: Bálint B. Ferenc, Székely Kinga-Réka, Kovács István, Csete Árpád, Andorkó Ferenc Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, Czibalmos Kozma Csaba, László János, Farkas Emőd.

Igazoltan hiányoztak: dr. Máthé Dénes, Szén Sándor, Bartha Alpár, Csáka József, Dombi Dezső.

Igazolatlanul hiányzott: Szabó Magda, Sófalvi Attila.

Előadótanácosok: Gyerő Dávid, Mikó Lőrinc, Vörös Alpár István Vita.

Tanácskozási joggal részt vett: Szabó Anikó főszámvevő.

64. Id. Szombatfalvi József imája után, Kolumbán Gábor főgondnok üdvözlöi a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását a 647/2004. sz. meghívóval, a határozatképességét, és azt megnyitja.

Jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: András Benedek, Asztalos Klára, Popa Márta tagokat. A gyűlés tárgysorozatát elfogadásra ajánlja.

Szabó László javasolja, hogy a tárgysorozatba vegyűk fel a Szejkefürdői Unitárius Találkozó szervezésének a megbeszélését is.

Az Egyházi Képviselő Tanács a megnyitót tudomásul veszi, a tárgysorozatot Szabó László javaslatával elfogadja.

65. Jelentés az Egyházi Főhatóság általános munkájáról: az elintézt ügyekről, az egyházi közigazgatásról és egyházképviseltről (714/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az Egyházi Főhatóság általános munkájáról, az elintézt ügyekről és az egyházképviseltről előterjesztett jelentést.

66. A Misszió Bizottság ülésének jegyzőkönyve (772/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a Misszió Bizottság f. év július 22-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

67. Jelentés a PTI Unitárius Kara 2003-2004-es tanévének II. félévéről (692/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a PTI Unitárius Kara 2003-2004-es tanévének II. félévéről előterjesztett jelentést.

68. A hallgatói létszám megállapítása a 2004-2005-ös tanév I. évfolyamára (741/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács 11 mellette és 14 ellene szavazattal elvetette Szabó László közügyigazgató módosító javaslatát, amely szerint a hallgatói létszám megállapításakor ne történjen nemek szerinti megkülönböztetés.

Ezután az Egyházi Képviselő Tanács látható többséggel, 6 tartózkodás mellett elfogadta a Lelkészképesítő Bizottság javaslatát a hallgatói létszám megállapítására: 2 hely fiúknak, 1 hely lányoknak, 1 másodegyetemes hely. Amennyiben másodegyetemes jelentkező nem lesz, az 1 helyet a soron következő legjobb eredményt elért jelentkező tölti be, nemtől függetlenül.

69. Jelentés a vallásérkölcsi nevelés terén elnökileg intézt fontosabb tevékenységekről, 2004. április 2.-július 23. közötti időszakban (710/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a 2004. április 2.-július 23. közötti időszakra a vallásérkölcsi nevelés terén elnökileg intézt fontosabb tevékenységekről szóló jelentést.

70. Jegyzőkönyv a Vallásérkölcsi Nevelési és Oktatásügyi Bizottság 2004. július 22-i rendes üléséről (718/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a Vallásérkölcsi Nevelési és Oktatásügyi Bizottság 2004. július 22-i rendes ülésének jegyzőkönyvét.

71. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentése a 2003-2004-es tanévről (694/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentését a 2003-2004-es tanévről.

72. A székelykeresztúri Unitárius Teológiai Gimnázium jelentése a 2003-2004-es tanévről (727/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul veszi a székelykeresztúri Unitárius Teológiai Gimnázium jelentését a 2003-2004-es tanévről.

73. A Nyugdíjintézet Vezető Tanácsának július 22-i ülésén felvett jegyzőkönyve (740/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács látható többséggel, 6 tartózkodás mellett jóváhagyólag tudomásul vette a Nyugdíjintézet vezető tanácsának július 22-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

A nyugdíjintézeti főkönyvelő javadalmazását a központi alkalmazottak javadalmazási rendszerének részeként a fizetési bizottság véglegesíti.

74. Kérések a Kedei Delinka Alapból való részesedésre (764/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács az előterjesztett kérévények alapján a következő segélyeket ítélte meg a Kedei Delinka Alapból, orvosi ellátás költségeihez való hozzájárulás címen:

- Gáspár Mária pénzügyi ellenőr - 10 000 000 lej
- Adorjáni Gyöngyvér úrmösi papné - 10 000 000 lej
- Nagy Gábor marosvásárhelyi egyházttag - 5 millió lej
- Körösfői Anna székelykeresztúri egyházttag - 1,5 millió lej

75. Beszámoló az egyházköri közgyűlésekről (739/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács meghallgatta az egyházköri közgyűlésekről előterjesztett jelentést, és látható többséggel, 4 tartózkodás mellett az alábbi határozatokat hozta:

- a főtanácsi tagságról időközben lemondottak esetében a 2002. évi egyházköri választások soron következő helyezettje válik főtanácsi taggá;

- a tiszteletbeli címek oklevelei a főtanácsi ülésen kézbesítendők, az egyházköri közgyűlések által megerősített javaslatok esetében;

- az ifj. Kozma Albert magyarsárosi lelkész által javasolt Önszegélyző Alap létrehozásának véleményezésére a III. évnegyedi lelkészi értekezleteken kerüljön sor.

A kolozs-tordai egyházkör választásai ellen benyújtott óvással kapcsolatban az EKT Erdő László javaslatára 1 ellene szavazattal és 7 tartózkodással úgy határozott, hogy a kérdést a Jogügyi Bizottságnak utalja át véleményezésre. Az óvás ügyében való döntéshozatalig az egyházkör régi vezetősége tisztségben marad.

76. A Testvéregyházközségi Tanács április 27–28-i ülése (475/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a Testvéregyházközségi Tanács április 27–28-i üléséről előterjesztett jelentést.

Az Unitours Kft. létrehozásával kapcsolatban az EKT ügy határozott, hogy a kft. üzleti tervét véleményezésre kiadja a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságnak, majd a szeptemberi ülésén határozatot hoz a kérdésben.

77. Beszámoló a fizetési bizottság július 22-i üléséről (738/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a fizetési bizottság július 22-i üléséről előterjesztett jegyzőkönyvet.

A bizottság által javasolt fizetési összegekre nézve az EKT ügy határozott, hogy azok kerüljenek a nagy fizetési bizottság elé véleményezésre.

78. Előterjesztés a központi alkalmazottak javadalmazásának módosításáról (654/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács látható többségű ellenszavazattal, 2 támogatóval és 3 tartózkodással elutasította Szabó László közügyigazgató azon javaslatát, hogy az EKT hajtsa végre a május 21-i ülésen elfogadott határozatot a központi alkalmazottak javadalmazásáról.

Ehelyett az EKT 3 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a központi alkalmazottak javadalmazását további tárgyalások során véglegesíti, egybekapcsolván a munkaköri leírások módosításával és az egyházi központ szervezeti és működési szabályzatának kidolgozásával, a szeptemberi tanácsülés idejéig.

79. Előterjesztés az egyházi ügyvitel hatékonyságának növelésére. (796/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács az egyházi ügyvitel hatékonyságának növelése érdekében úgy határozott, hogy 2005. január 1-től kötelezővé teszi az egyházköri elektronikus adatszolgáltatást és nyilvántartást. Ennek érdekében az egyházkörök az ősz folyamán mérjék fel vonatkozó szükségleteiket, beleértve az esperesek esetleges képzését is, annak érdekében, hogy a számítógépes rendszer működtetése az év végétől beindulhasson.

80. Az egyházi központ Szervezeti és Működési Szabályzata (742/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács az egyházi központ Szervezeti és Működési Szabályzata elfogadásáról azt a határozatot hozta, hogy az a központi javadalmazási rendszerrel együtt kerüljön a nagy fizetési bizottság elé véleményezésre, és végső elfogadása az EKT szeptemberi ülésén történjen.

81. Határozat az átvilágítási folyamat pontosításáról (723/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag elfogadta a Szabó László közügyigazgató által benyújtott tervezetet az átvilágítási folyamat pontosításáról.

82. Előterjesztés Vörös Alpár további alkalmazásáról a VEN-előadó-tanácsosi állásban (716/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag jóváhagyta Vörös Alpár kérését, hogy részmunkaidős minőségben további egy évre alkalmazza a VEN-előadótanácsosi állásban.

Ugyanakkor az EKT megbízta Vörös Alpárt, hogy egyéves VEN-előadótanácsosi tapasztalatait foglalja össze írásban, probléma-feltáró és javaslattevő jelleggel, a szeptemberi EKT-ülésre.

83. Lakatos Csilla gy. s. lelkész kérése a Magyarországi Unitárius Egyházban való elhelyezkedésre. (672/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács 3 tartózkodás mellett tudomásul vette Lakatos Csilla gyakorló segédlelkész

kérését, hogy f. év őszétől a Magyarországi Unitárius Egyház alkalmazásában folytathassa lelkészi munkáját.

84. Az UNOSZ tiltakozása ifj. Kozma Albert lelkész eljárása ellen. (674/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács rosszállását fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy ifj. Kozma Albert magyarsárosi lelkész a küllői egyházkör közgyűlésén hatáskörét túllépve méltatlan megnyilvánulással megakadályozta, hogy a küllői egyházkör nőszövetségének küldötte a közgyűlés tagja lehessen. Az EKT felszólítja ifj. Kozma Albertet, hogy írásban kérjen bocsánatot az érintettől és az egyházköri nőszövetségtől. Ugyanakkor felhívja a figyelmét, hogy a jövőre nézve megnyilvánulásait korlátozza a hatáskörébe eső területekre, és ne avatkozzon be töle független ügyek kimenetelébe.

85. Szabó László beadványa a főtanácsi hiányzásokról (724/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag jóváhagyta Szabó László beadványát a főtanácsi hiányzások minősítéséről.

86. Szabó László beadványa a szórványegyházközségi mivoltáról.

Az Egyházi Képviselő Tanács 12 mellette és 8 tartózkodó szavazattal Szabó László közügyigazgató beadványát a szórványegyházközségi mivolt pontosításáról a fizetési bizottság elé utalta véleményezésre, amely amúgy is foglalkozik az egyházközségi jellegek megvizsgálásával.

87. Jelentés a 2004. április 2. és július 20. között elnökiileg elintézt fontosabb gazdasági ügyekről (711/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyja a 2004. április 2. és július 20. között elnökiileg elintézt fontosabb gazdasági ügyekről szóló jelentést.

88. A főtanácsi anyag megvizsgálásának elnökségi hatáskörbe utalása (797/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács látható többséggel, 2 ellenszavazat és 6 tartózkodás mellett a főtanácsi anyag felülvizsgálatát az elnökség hatáskörébe utalta.

89. A Szejkézfürdői Unitárius Találkozó előkészítése (798/2004. EKT).

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette László János előterjesztését a Szejkézfürdői Unitárius Találkozóról. A helyi szervezők javaslata az úrvacsoraosztás bevezetéséről további megvizsgálás tárgyát képezi.

k.m.f.

Dr. Szabó Árpád
püspök

Kolumbán Gábor
főgondnok

dr. Rezi Elek
főjegyző

Hitelesítők:

Andrási Benedek

Asztalos Klára

Popa Márta

Új esélyekhez új stratégia kell

Egyházunk régmúltjától, már a 16. századtól kezdve egyházközségeink önállóan gazdálkodtak, gyarapodtak, a hívek el tudták tartani egyházközségeiket. Telt személyi és dologi kiadásokra, fedezték az Egyetemes Egyházhhoz tartozó intézmények, főleg iskolák szükségleteit. Két nagyobb gazdasági fellendülési korszakot ismerünk Egyházunk történetéből, éspe dig a II. József-féle Türelmi rendelet idejét, melynek nyomán őseink 23 templomot építettek, és ugyanakkor hozzáfogtak a kolozsvári és a székelykeresztúri régi kollégium építéséhez. A második fellendülési korszak a dualizmus kora volt, amikor is templomok, lelkesi lakások épültek, és elkészült Kolozsváron és Székelykeresztúron az új kollégiumépület.

A dualistakori fellendülést derékba törte Trianon. Az egyházi vagyon kétharmad részét – földet, erdőt – elvették. Az Egyház azonban még akkor is, nagy áldozatok árán, megmaradt iskolafenntartónak, és az egyházközségek megéltek a hívek hozzájárulásából és maradék vagyonukból.

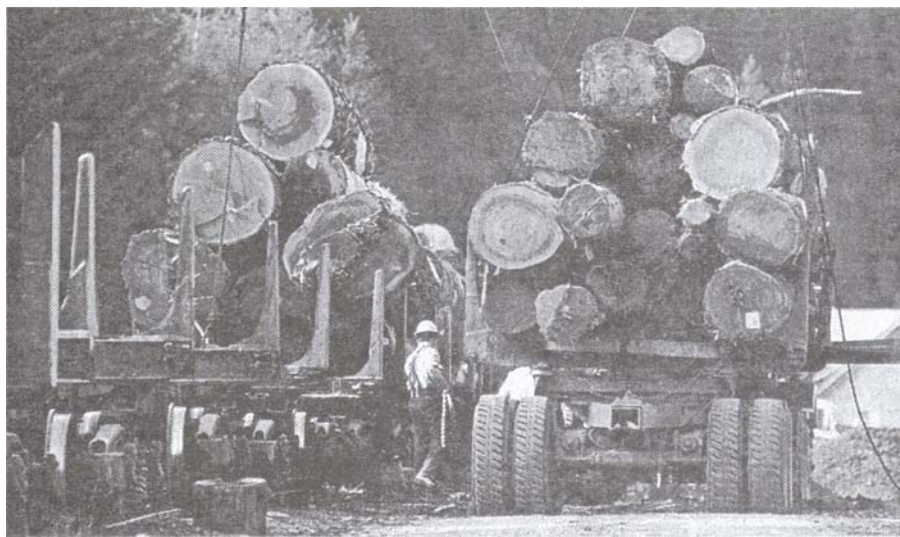
A második világháború után teljesen tönkretették az egyházat. Elvették a maradék földet, az erdőket, több mint 80 épületet. 1921 és 1950 között mindenből kiforgattak, amit elődeink századokon keresztül felhalmoztak. Maradtak a hívek.

Az egyházi központ vagyongazdálkodását a 19–20. század fordulóján szervezték meg Jószaágfelügyelőség néven. Egy háromtagú tanács döntött a lényeges kérdésekben, és hozzájuk tartoztak a földek, erdők és épületek adminisztrátorai. Majdnem minden bérbe volt adva, a jövedelmekből teljesítették az egyetemes egyházi feladatokat. Az államosítások, földreformok, meg a kollektivizálás nyomán minden vagyon odalett. A gazdálkodást néhány tisztviselő végezte az egyházi központnál, amelynek csupán négy épülete maradt meg, ezekből az állam által megállapított lakbért bevételeztük.

1989 után fokozatosan kezdtük visszaszerezni az üzlethelyiségek és a lakások feletti rendelkezési jogot, és piaci körülmények között adtuk bérbe. Az egyházközségek lépésről lépésre kezdtek visszakapni föld- és erdőterületeket. Az egyházi központ is visszakapott 260 hektárnyi erdőt.

A hívek gazdasági ereje ugyanakkor folyamatosan csökkent, sokan elszegényedtek, az idősek, munkanélküliek lettek, az unitáriusok kb. 12%-a külföldre távozott. Az üzlethelyiségek bérlete kezdett egyre nagyobb súlyt kapni az Egyház pénzügyi forgalmában. Gazdálkodni kell a főleg Amerikából érkező támogatásokkal és a

pályázati pénzekkel is. Az Egyházi Képviselő Tanács költségvetésére egyre nagyobb nyomás nehezedik a lelkesek fizetésének biztosítására, egyházi épületek építése és javítása ügyében, és az újonnan létesített intézmények – közép- és elemi iskolák, óvodák, öregotthonok, bentlakások – eltartásában. Közben teljesen vagy részben tíz templomunk és bentlakásunk készült el, és egyházi célokra kilenc épü-

letet vásároltunk (új templomok: Erdőszentgyörgy, Marosszentgyörgy, Marosvásárhely, Szászmedgyes, Fehéregyháza, Kobátfalva, Szentegyháza, Székelyudvarhely, Barót, Sepsiszentgyörgy, további épületek: Déva, Marosszentgyörgy, Székelykeresztúr, Gyergyószentmiklós, Homoródszentmárton, Homoródszentpéter, Lókod, Torockószentgyörgy, Marosvásárhely).

A gazdálkodást eddig az egyházi központ tisztviselői és az elnökség végezték – állítjuk: közmegelégedésre. Amióta azonban az egyházközségek jövedelmi forrásai elmaradtak az elvárt szinttől, s az igények egyre nőttek, nőtt a nyomás az egyházi központ költségvetésére is. A központi költségvetés forrásai 1991-től emelkedtek, és fejlődési kilátásai is növekedést mutatnak. Ez az ellentétpár vezetett különféle bírálatok megfogalmazásához, és az utolsó egyházi választások után az azelőtti kötelezettségvállalások megkérdőjelezéséhez. A maga idején mégis ugyanazt a püspököt választották, aki a megelőző hat évben is vezette az egyházat. Nem ellentmondásos ez?

Belső életünk értékelése mellett azonban néhány alapvető dolgot meg kell állapítanunk: az egyházgazdálkodás menedzsment, műszaki, jogi stb. vonatkozás-

ban olyan kérdéseket vetett fel, amelyekre megnyugtató választ kell keresnünk, és a jövőbe kell tekintenünk, stratégiát kell kialakítanunk. A stratégia felvázolását egyházi fórumok rég igénylik. Ezért mintegy hét évvel ezelőtt saját elképzeléseim szerint írtam egy stratégiai vázlatot. Még azt sem mondta róla senki, hogy rossz.

Az egyházgazdálkodás ügyében globális elképzelések alig alkalmazhatók. Az egyházközségek autonómok, vagyonuk szétszórtan, alig csoportosítva található. Kívülről gazdasági életüket nem lehet vezetni, legfeljebb tanácsot lehet adni.

Az egyházi központ vagyona viszont a restitúciós folyamat és a fejlesztések nyomán egyre növekvő vagyon. Itt kellene stratégiát megfogalmazni, döntéshozási és utalványozási rendszert kidolgozni. Végül is odajutunk, hogy újra felállítjuk a Jószaágfelügyelőséget. Bonyolult feladat, bízunk kellő hatáskörrel és döntési joggal rendelkező szakemberekre, ne hozzunk lehetetlen helyzetbe teológiai végzettségű „amatőr gazdálkodókat”. Jelenlegi vagyonállományunk és a perspektivikus gyarapodás megköveteli a szakszerű gazdálkodást.

Stratégiánk egyik eleme lehetne a fejlesztési lehetőségek számbavétele, megvalósításuk ütemezése, a döntéshozatal és a végrehajtás decentralizálása, az elnökség tehermentesítése. Az egyházközségek gazdasági fellendítése esetében szintén csak lépésről lépésre, az egyes esetek vagy egyes csoportok helyzetének elemzése útján lehet a mainál jobb megoldásokat találni. Ne kövessük el azt a hibát, hogy nagy terveket szövünk, már a tervezésre sokat költünk, és végül nem lesz belőle semmi.

A fentiek továbbgondolására, a jövőbe vezető konszolidált út kidolgozására hívom fel azokat, akik magukénak tekintik az Egyház ügyét.

Mikó Lőrinc

Ünnepi beszéd...

(Folytatás az 1. oldalról)

amelyet betölt. Mindenkinek a maga korában kell felnőnie azokhoz az értékekhez, amelyek az isteni elhívásban életcélként mutatkoznak meg. Az unitárius hit akkor jelent meg a történelem számára kijelölt színterén, „itt, hazánkban, bérc ölében”, amikor a türelmetlenség s a nagy üldözések korában fel kellett mutatnia a türelem értékét s a lélek kényszerítése helyett annak végtelen szabadságát.

Az Unitárius Egyház és az unitarizmus maga azonban nemcsak önmagára nézve volt érték, hanem kihatott a közélet minden területére. Elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy számarányát messze meghaladóan határozta meg a magyar, de különösen az erdélyi társadalmi, politikai, művelődési életterületeket, s nem utolsósorban hozzájárult egy, a tolerancián alapuló szellemiség és nemzetudat felébredéséhez és megőrzéséhez.

A reformáció új látásának eredményeként a hit kérdése köznapi kérdéssé vált, s ez kihatott az erkölcsi életre. A tiszta erkölcsöt, rendezett életvitelt, takarékoságot valósággá tette a családban, a munkahelyen, általában az élet minden területén. A reformáció első két századában a hit behatolt a mindennapi élet területeire, az evangélium átjárta a lelkeket, és egy új életfelfogás alakította a közéletet.

Ma ennek az ellenkezőjét tapasztaljuk. A világ közerkölcsstelensége behatolt az egyházba, s ha ez így megy tovább, maga az egyház is elvilágiasodik. Ma Isten elhívásából felismert küldetésünk az kell, hogy legyen, hogy elanyagiasodott, szaba-

dos erkölcsüvé vált, a nevelést a karrierizmusra alapozó világunkban vonzóvá tesszük azt a tiszta unitárius életvitelt, amelyet őseinktől örököltünk, amely egymás tisztelésén, megbecsülésén és szeretetén alapszik. Ehhez pedig az kell, hogy az egyház maga is ilyen legyen: kormányzó testületeiben, lelkészeiben, gyülekezeti közösségében, de minden unitárius ember magatartásában is.

A reformáció egyik új felismerése volt, hogy Isten előtt minden ember egyenlő, s unitárius egyházunkban egy olyan szemlélet kezdett meghonosodni, amelyet bizonyos értelemben társadalmi demokráciának nevezhetnénk. Bizonyos tekintetben ezt jelenítette meg a közös kenyér és kehely, az úrvacsora közössége. Ma történelmileg arról beszélhetünk, hogy a reformáció népi jellegénél fogva hatással volt

egy politikai értelemben vett demokratikus gondolkodás kialakítására. Ennek mára nézve két üzenete van:

1. Egyfelől, hogy az egyház demokratizmusának a megvalósulása a teokrácia függvénye. Veszélyes lehet az egyházban a népuralom, ha nem Isten uralma alatt történik. Bár az egyház mint intézmény a világban van, törvényeiben, de különösen céljaiban és hivatása felismerésében mindig Istenre kell figyelnie, és neki engedelmeskednie.

2. Másfelől az, hogy ma, amikor a politikai, társadalmi életben a demokrácia a nagy európai ház megálmodott és vágyott állapotát jelenti, az egyháznak fel kell emelnie szavát az ellen, ami a demokráciában itt és most, a mi életkörülményeink között, Isten törvénye és akaratja ellen történik. Ebből természetesen követ-

Unitáriusok Egyetemes Találkozója

(Folytatás az 1. oldalról)

A nap fontos eseménye volt Orbán Balázs sírjának megkoszorúzása. A sírhoz körmenetben mentek fel az ünneplő unitáriusok. A koszorúzás után az együttlevők elénekelték a székely himnuszt.

A találkozón testvéregyházközi csoportok is megjelentek, képviseltette magát például Ames (Iowa állam, Tordátfalva testvéregyházközsége) és Denver (Colorado, Kövend testvéregyházközsége).

Az Egyetemes Találkozó szervezése során a továbbiakra nézve mérlegelni fogják azt az egyre világosabban felmerülő igényt, hogy legyen úrvacsoraosztás, illetve, hogy a programoknak erőteljesebb lelki töltetűk legyen. Ekként a szervezők esetleg alkalomról alkalomra tematizálják a világtalálkozót, hogy ne csak a nagy általánosságok szintjén legyen „fogható” a találkozó, hanem a helyi nemzetrész, illetve az unitáriusság konkrét, egzisztenciális kérdéseivel is foglalkozzanak, így például a család egységével, a gyermekvállalással stb. Az Egyetemes Találkozó egyházi beszédét – amelyet az idén Vass Mózes tartott – a továbbiakban, egyezés szerint, a többi egyházkörök egy-egy kijelölt lelkésze vállalja majd.

A túlsó partról

Az *Unitárius Közlöny* idei január-februári számának első oldalán Jakabffy Tamás – igen helyesen – megállapítja, hogy „a növekedés [...] magának az életnek az elmaradhatatlan sajátossága.” („*Tükröm-tükröm...*”) Amerikában ezt még szigorúbban fogjuk fel: ami nem növekszik, az halott.

Ez pedig nemcsak a gazdaságra, de az egyházakra is vonatkozik.

Az amerikai egyházak, templomok gyökerei a régi pionír-múltban keresendők. Kezdetben minden település magára volt hagyatva. Kalákában húzták fel az őserdőből frissen kivágott rönkökből házikóikat, templomcskáikat. Nem voltak gazdag földbirtokosok, nem volt központi költségvetés, amely támogassa őket. Maguk teremtették meg mindenüket, küszködtek, dolgoztak, építettek, miközben lefektették a modern, gyakorlati demokrácia alapjait.

A demokrácia lényege ugyanis nem az, hogy megválasztjuk tisztviselőinket, s aztán mindent rájuk bízunk csodákat várva

tőlük. A demokrácia elsősorban szabad emberek önszerveződése, önkéntes vállalkozása. Társadalmi csoda pedig csak a felelősséget vállaló emberek verejtékéből fakad.

Az Egyesült Államokban többszáz felekezet vetekszik egymással. Ezek közt sok a tekintélyelvű, de még több a demokratikus, a gyülekezeti önállóság és önellátás amerikai hagyományait követő egyház. Utóbbiak közül kimagaslik az unitáriusok névrokona, az unitárius-univerzalista.

Közismert, hogy az unitárius-univerzalista gyülekezetek némelyike szoros kapcsolatot ápol erdélyi testvéreinkkel. Sokszor igen komoly anyagi és lelki segítséget nyújtanak nekik. Ennek ellenére vannak, akik bizalmatlanul viszonyulnak az amerikaiakhoz, mert attól félnek, hogy a velük való barátkozás veszélyeztetni majd saját hagyományuk, vallásuk épségét, hiszen – mint vélik – a nagy szabadság eredményeként az amerikaiak szakítottak keresztény gyökereikkel. Ebben van is némi igazság, bár inkább olyan formán, hogy a gyülekezetek még a teológiában is szabadok, önállóak.

Hogy jó-e ez avagy sem, arról vitatkozni nem feladatomban. Engem az unitárius-univerzalista egyházak gyülekezeti élete érdekel: sokat lehetne ugyanis tanulni tőlük olyan gyakorlati

kezik, hogy egyházunk nem kötelezheti el magát semmilyen rendszer mellett, mert már Isten országának az elkötelezettje, ami nem zárja ki azt, hogy ne támogassa azokat a demokratikus rendszereket, amelyek tudatosan vagy sokszor akarattuk ellenére Isten törvényének megfelelnek.

A reformáció századában az egyháznak politikai súlya volt anélkül, hogy politizált volna. Az egyház maga nem politizált, de olyan evangéliumi nevelést adott, amely áthatotta a politikusokat. A ma egyházának sem az a feladata, hogy politizáljon, az pedig, hogy pártpolitikába avatkozzék, egyenesen káros, de úgy kell nevelnie a jövő évtizedek politikai nemzedékét, hogy majd az evangéliummal hassa át a közéletet, a parlamenttől a helyi önkormányzatokig. Tudom, hogy ennek gyakorlatilag milyen kis életere van, és azt is, hogy az evangélium hirdetésének milyen kicsi a hatósugara egyre inkább elvilágiasodó életünkben, de hinnünk kell abban, amire Jézus a mustármag és a kovász példázatában tanít. Az egyház történelmi szerepe éppen abban mutatkozik meg, hogy van ereje és bátorsága mustármag és kovász lenni, mert Isten tőle kéri számon a termést és a lélek tápláló kenyerét.

A reformáció szerepe és jelentősége leginkább a művelődés területén mutatkozott meg. Múltunkra és, remélem, jelenünkre is érvényes, hogy prédikáló és tanító egyház voltunk és vagyunk, s hogy a templom és iskola összefonódása a közéletben nem csupán hatásos költői kép, hanem élő valóság. Az unitárius iskolákban az évszázadok során egy olyan példaadó népi kiválasztás és tehetségmentés folyt, amelyből írók, költők, tudósok,

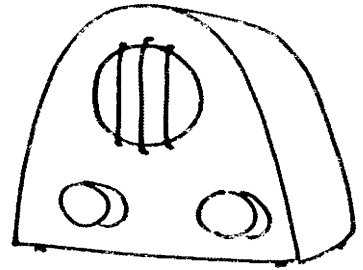
nagy nevelő egyéniségek vagy éppen politikusok nőttek ki. Ma hálás szívvel azt mondhatjuk, hogy az iskolák anyakönyveiből össze lehet állítani egy olyan számbavételt, amelyben az átadott tudás, a hitre nevelés és az erkölcsben való gyarapodás egyházi és nemzeti létünk folyamatosságát szemlélteti.

Amikor így számba vesszük a múlt örökségét s az ebből fakadó feladatainkat, soha nem szabad szem elől tévesztenünk kettős kisebbségi helyzetünket. A magyar nemzetnek történelme folyamán legtöbbször nem volt lehetősége arra, hogy politikai eszközökkel érvényesítse akaratát, és megőrizze önazonosságát. Hogy a magyar nemzet mégis megvan, hogy mi ma együtt imádkozhatunk és hitünk közösségében találkozhatunk, hogy megértjük egymást, arra nézve Isten két eszközt adott: hitünket és nyelvünket.

Ezeknek megőrzésében a történelmi magyar egyháznak – s ezek sorában nekünk, az Unitárius Egyháznak – hangsúlyos szerepe és jelentősége volt és van. Hinnünk kell, és ünnepélyesen meg kell fogadnunk, hogy ez mint mai feladat eljut minden unitárius ember öntudatáig és szívéig. Ennek fényében megértjük és elfogadjuk, hogy Isten ajándékaként ez a mi találkozásunk is alkalmas eszköz az Ő kezében, hogy minket megtartsion, és számunkra jövőt adjon.

Ezért imádkozunk, ebben reménykedünk, és ennek megvalósításáért dolgozni, tenni fogunk együtt – egymásért, hogy „Viragozzék szent vallásunk,
Lelki s testi szabadságunk,
S nekünk drága kis egyházunk!”

A világ végezetéig, örökkön örökké. Ámen.

Unitárius rádióműsorok

Credo – a megtartó hit műsora

Agnus Rádió, kéthetente csütörtökön 7.30-kor
szeptember 2., 16., 30., október 14., 28., november 11., 25.

Istentisztelet közvetítése a kolozsvári gyülekezetekből

Agnus Rádió, kéthavonta, vasárnap 12.30-kor.
szeptember 5., november 7.

Meditáció – az elmélkedés műsora

Kolozsvári Rádió, szerdai napokon 9-kor.
szeptember 22., október 27.

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió
szeptember 5., október 10., november 14.

Ökumenikus ünnepi köszöntések

Kolozsvári Rádió, egyes ünnepnapokon.
október 31.

kérdésekben, melyek erdélyi – és magyarországi – gyülekezeiteink felvirágoztatása szempontjából életbevágóak.

Ilyen elsősorban az önkéntesek, önkéntes munkacsoportok működtetése, bevetése. Nézzük csak példaként a testvéregházaknak nyújtott amerikai segílyt. Ez sohasem a gyülekezeti kasszából kerül ki, hanem olyan külön rendezvényekből, amelyek célja a konkrét tervhez, vállaláshoz szükséges összegek előteremtése. Bazárt szerveznek, táncot, ebédet vagy vacsorát rendeznek, meghívják a nagyközönséget (hogy ne csak unitáriusok adakozzanak!), még távoli településekről is: sütnék-főznek, előadásokat tartanak, kalapoznak. Még szerencsejátékra is sor kerül olykor: tombolára, bingóra (ez egy kedvelt számjáték). Ha nincs megfelelő gyülekezeti helyiségük, kikölcsonőznek valamely másik egyháztól, az iskolától, étteremtől. Ha azt se lehet, megtartják a „búcsút” a szabad ég alatt. Ahol megvan a jóakarát s a munkakedv, ott nem fog hiányozni a leleményesség sem.

Ugyanigy segédkeznek önkéntes csoportok a templom karbantartásával, takarításával, környezetének szépítésével. Segítenek a lelkésznek a család- és beteglátogatással, a gyülekezet rászoruló tagjainak felkarolásával. Ezek szervezik meg mindenütt a gyermekfoglalkozásokat, a gyermekistentiszteletet, a

vasárnapi iskolát. Még a rendes istentisztelet megrendezésénél is van tennivalója a „programbizottságnak”.

Amikor erről beszélgetek az erdélyi lelkészekkel, általában azt hallom: szép, szép, de ezt nálunk nem lehet. Én viszont azt hiszem, hogy – ha az amerikai mintánál szerényebben és természetesen a helyi körülményekhez alkalmazkodva is – igenis lehet. És hiszem, hogy kell is, ha törődünk egyházunk jövőjével, gyarapításával. Mert ami nem növekszik, az halott.

Aki aggódik magyar egyházaink sorsáért, jövőjéért, ha távolról is, máris örömmel látja a nagyobb szabadság szülte fellendülésüket. Örül a sikeres építkezésekről szóló híreknek. Ám az amerikai viszonyok ismerője azt is tudja, hogy a jövőt nem a nagy egyházszervezeti kérdések megoldása, nem a külső segílyre való számítás, nem is az ingatlanok visszaszerzése fogja garantálni, hanem a helyi gyülekezetek tagjainak kemény munkája. Az egyház elvégre az övék! És ha akad köztük mindenhol akár csak pár olyan ember, aki ezt érzi, érti, aki meghallja a Szentlélek hívó szavát, és egyházát vállalva példát mutat a többieknek, akkor minden bizonnyal szebb lesz a jövő!

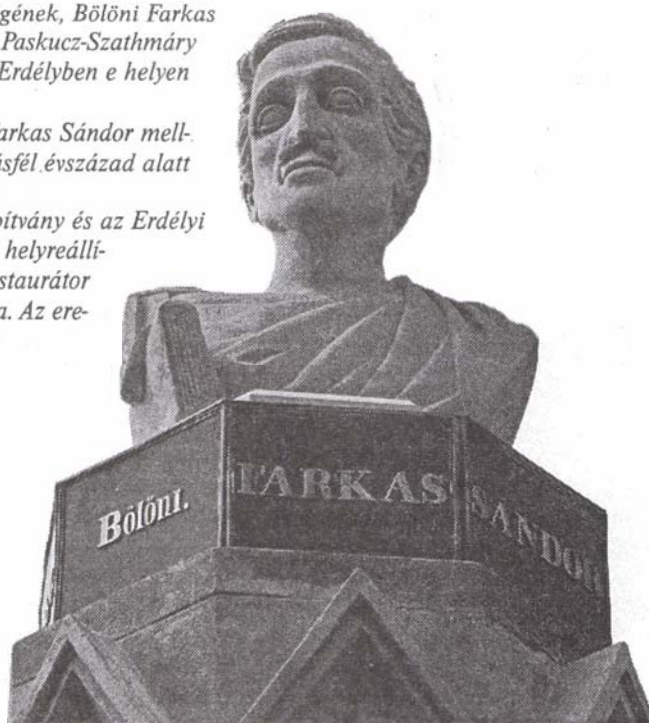
(Portland, Oregon, USA)

Éltető Lajos

2004 tavaszán felújították a reformkor nagy unitárius személyiségének, Bölöni Farkas Sándornak a Házsongárdi temető központjában álló síremlékét. Amint Paskucz-Szathmáry Viola építész-mérnök a július 8-i ünnepélyes újraavatáson elmondta, Erdélyben e helyen ünnepelték először március 15-ét, 1863-ban.

Az újjótitikus síremléket Kagerbauer Antal tervezte, rajta Bölöni Farkas Sándor mell-szobra – Szathmári Pap Károly műve – áll. A felállítás óta eltelt másfél évszázad alatt a síremlék kőanyaga és a maga szobra is nagymértékben károsodott.

2004-ben a Ráday Mihály által elnökölt Nemzeti Pantheon Alapítvány és az Erdélyi Unitárius Egyház anyagi támogatásával sikerült eredeti szépségében helyreállítani az emlékművet. A restaurálási munkálatokat Nagy Benjámin restaurátor végezte, a szobrot Ledniczky Tamás fiatal szobrászművész faragta újra. Az eredeti, megcsonkult szobor múzeumba kerül. (J. T.)

Főhajtás az észak-amerikai utazó sírjánál

„Állottam királyok és elhírelt emberek sírjai előtt, bámultam igen is emlékeiket, de a tiszteletnek azon érzelmét, mely mint egy hirtelen borzadás meglepett e sír előtt, csak a Pantheon és Westminsterben éreztem.”

A házsongárdi Pantheonban, Erdély Westminsterében Bölöni Farkas Sándor felújított síremléke mellett állunk, és mindannyiunkat az a „hirtelen borzadás lep meg”, melyet 1831-ben érzett az észak-amerikai utazó Mount Vernonban, Washington sírjánál. „Van egy szent hely Amerikában, hová minden Polgár s minden Idegen magoss érzelmek közt, vetélkedve siet” – írta útinaplójában néhány nappal hazatérte előtt. 2004. július 8-án „magoss érzelmek” helyszíne a házsongárdi domboldal, „szent hely”, ahol „végiglebeg” lelkünkben hazánk sok szenvedése és küzdése, melyekben Bölöni Farkas Sándor oly nagy szerepet játszott, s ha minket is nem „tartóztatna az ész hideg ítélkezése”, leborulnánk e sírhoz. Ha legalább néhány cédrus ágacskát szagathatnánk, vagy néhány gledicsia magot rejthetnénk zsebünkbe, ahogyan Mount Vernonban egykoron Ő tette...

Az utazó, a szervező, a műfordító, a könyvgyűjtő, az erdővidéki Bölön községben született 1795. január 15-én. Innen indult napnyugati útjára, és a székely legény világjárásának első stációja Kolozsvár volt. 1805-ben iratkozott be a híres unitárius kollégiumba, oda, ahol a diákok jakobinus kátét, Tom Paine-t és Helvétius-t olvastak. A lázadó ifjúság haladó szellemének gáncsot vetett a korabeli egyházi vezetés, a rajongva szeretett tanárt, Körmöczi Jánost ateizmussal vádolták, és a jakobinus eszmékkel rokonszenvező ifjúságot megfélemlítették. A fejlődés megtorpant, s az oktatás is elszűrkült Farkas diákkorára. A kollégium falai között társtalán, visszahúzódó diák volt, olyan, mint „a bércre esett fa”. A hallgatag, szikár, sápadt és rettenetesen sokat dohányzó ifjút Döbrentei „fedezte fel”, és ő ajánlotta Kazinczy figyelmébe. A két óriás szárnya alá vette a székely fiatalembert, írói becsvágyát feltűzelték, és úgy tekintettek rá, mint a magyar irodalom eljövendő csillagára. A minduntalan elbizonytalanodó, pesszimista Farkas nem csillogtatta felettébb tehetségét, mindent megpróbált, hogy a szürke erdélyi hivatalnokvilágból kitörjön, de sem bécsi, sem pesti próbálkozása nem járt sikerrel. Ügyvédi vizsgával de megkeseredetten tért haza, és itthon kelletlen ugyan, de tovább folytatta irnoki munkáját. Bármilyen lélekölő is volt a főkormányzói elfoglaltság, Farkas mégiscsak Kolozsvárott dolgozott, Erdély politikai és adminisztratív központjában, így nem csak betekinthezett, de bele is szólhatott Kolozsvár fejlesztési terveibe. Kendeffy Ádámnak „széles vá la mögé került”, és Erdély Széchenyije minden „plánumát”

felkarolta az erdővidéki székelynek. Farkas kiváló szervező volt, és megfelelő támogatottsággal sorra hívta életre a reformkori Kolozsvár rangos intézményeit. Farkas vetette meg alapjait az első magyar takarékpénztárának, az 1825. július 1-én alapított Gondoskodó Társaságnak. De oroszlánrészt vállalt a Kaszinó megszervezésében, a Vivóiskola, a Muzsikai Egyesület, a Farkas utcai új színház működtetésében is.

1830-ban végre rámosolygott a szerencse: „[Amerikába] szándékozom menni – írja barátainak – mintegy másfél-két esztendőre. Az ég meghallgatta kérésemet és talán elértem azt, ami életemnek egyik legfőbb óhajta volt, vagyonomnak egy része feláldozásba kerül ugyan, de ennél szebb kívánságra sohasem költöhetek.” November 30-án Béli Ferenc gróf kíséretében indult el napnyugati útjára. 1832. januárjában tért haza, miután beutazta Franciaország, Belgium, Hollandia, Anglia, Írország, Skócia, Amerikai Egyesült Államok és Kanada nevezetesebb helyeit.

Farkas Sándor hazatért, de nemcsak élményeit és barátainak szánt apró ajándékait hozta Kolozsvárra, hanem útinaplóját is. Itthon köttette be a vaskos kéziratot. Jó néhányan olvashatták ezt a kéziratot a baráti körből, és tanácsukra és biztatásukra Farkas hozzálátott útinaplója sajtó alá rendezéséhez. Kereken százhetven esztendővel ezelőtt, 1834-ben ifj. Tilsch János nyomdájában ezerszáz példányát nyomta a sajtó a „75 negyed árku st tevő” kéziratnak, és július 25-én bevégezték a nyomtatást. Az időzítés kitünően sikerült, az országgyűlésre egybegyűltek valósággal szétkapkodták a művet. Nyolc hónap alatt kétszer jelent meg az *Utazás*, és a szerzőnek országos elismerést hozott. „A munka megjelent – írta Kóváry László –, mint egy villám és mennydörgés futá végig a két hazát, velőt, csontot rázott, férfi és nő, agg és ifjú, minden ki olvasni tudott, e könyv olvasásáért égett”. Az *Utazás* népszerűbb lett Erdélyben, mint a *Hitel*, pedig, ha hinni lehet az egykori szemtanúnak, Széchenyit még a mérsároslegények is olvasták. Farkast az akadémia levelező tagjának választotta, és művét 200 arannyal jutalmazta. Az irnoki fizetésből élő szegény de talpig becsületes székely a jutalmat „örökös alapítvány” céljára ajánlotta fel a „haza oltárára”. Kitüntetések sorozata következett. A nagyenyedi kaszinó tagjává választotta, a közép-szolnoki pedig ezüst serleggel ajándékozta meg, melyet Wesselényi adott át hatalmas beszéd kíséretében.

A napidijas írnok íróvá lett, s hivatalnoktársai irigykedő féltékenységgel néztek egykori társukra. Az Észak-amerikai *Utazás* megtette hatását, a reformnemzedék mindennapi olvasmányává vált, és a cenzorok a második kiadás után indexre tették. Az erdélyi arisztokrácia tagjai között is akadt olyan, aki fiát az *Utazás* olvasása miatt teremtette le, Amerikával és Farkassal együtt: „Előbb való az, fiam, hogy lőjük le a rókát a kis cserén. Aztán nem tanulsz te abból semmit, deákul kell olvasni, abból készül az ember. Aki Verböczyt tudja, Bonfiniit olvas, lehet abból admirális is!”

Farkast lassan felőrölte betegsége, a sok megaláztatás és a háta mögötti rágalom egyre borúlátóbbá tették. Igazságérzetét számtalanszor sárba tiporták, magyar hazájáért lángoló szeretetét a kozmopolitizmus zuhanyával hűtögették, nem maradt más számára csak Isten, hozzá fordult *Naplójában*, Neki tárta fel lelke legrejtettebb titkait, és Tőle várta nemzete és élete nagy kérdéseinek megoldását. *Naplójában* így vall hitéről: „Gyűlöltem a papságnak azon fajtát minden vallásban, mely a polgári élettől különvált státust akar formálni; a józan filosofiát, az elmének szabad reptét s a polgári szabadságot örökösön tipró ezen hydrát egész erőmből kívánnám letapodni. És Istenemet nem imádtam vakon, s nem azoknak írásuk és tanítmányok szerint, kik éppen oly tehetetlenek, mint én. Istenemtől nem rettegettem, neki nem hízkeltem, előtte nem mászkáltam, gyermekkorom óta formába öntött imádsággal soha nem folyamodtam hozzája, hanem jólétem vagy bánatom közt, templomban vagy mezőn, midőn csupa önkéntes sugallás által jött, felsóhajtottam, lelkemet egészen kitártam előtte, s folyamodtam hozzája, mint legmeghittebb barátomhoz.”

Farkas Sándor hívő unitárius volt, egyházát és vallását rajongásig szerette, végrendeletében minden vagyonát, beleértve mérhetetlenül értékes magánkönyvtárát is, az Unitárius Egyházra hagyta. Megújult siremléke tövében hálásan gondolunk arra a diplomáciai szolgálatra is, melyet Egyházunk megbízásából angol és amerikai hittestvéreink között tett. A mi kötelességünk emlékművét a házsongárdi Pantheonban megőrizni, küzdelméből és szabadságszeretetéből erőt meríteni.

Kovács Sándor

László Miklós fotói

A 2004. évi egyházköri választások eredményei

I. KOLOZS-TORDAI EGYHÁZKÖR

A kolozs-tordai egyházköri választások eredményei ellen óvás történt; az óvás elbírálásáig és az ügyben való határozathozatalig az egyházkör régi vezetői tisztségben maradtak.

II. MAROSI EGYHÁZKÖR

Esperes: Nagy László; *felügyelő gondnokok:* Darkó Béla és Szász Dénes; *egyházköri jegyző:* Kecskés Csaba; *pénztárnok:* Pálffy Annamária; *közügyigazgató:* Balázs Sándor; *jogtanácsos:* Izsák Dénes; *VEN-előadó:* Sándor Szilárd; *testvéregyházközségi előadó:* Lázár Levente; *ifjúsági előadó:* Csizsér Katalin.

VEN-bizottság: Kecskés Noémi, Jakabházi Erika, Cseh Ildikó; *testvéregyházközségi bizottság:* Pavelka Attila, Bakó László, Jakabházi Botond; *egyházköri közigazgatási bíróság:* Sándor Szilárd, György László tagok, Pálffy Tamás, Fazakas János póttagok; *egyházköri fegyelmi bíróság:* Kiss Mihály, Benke Csaba tagok, Pál Ádám, Palatka Mózes póttagok.

III. KÜKÜLLŐI EGYHÁZKÖR

Esperes: Nagy Endre; *felügyelő gondnokok:* Szabó Levente és ifj. Bördi András; *egyházköri jegyző:* Péterfi Sándor; *pénztárnok:* Szentgyörgyi Sándor; *közügyigazgató:* Kovács Sándor; *jogtanácsos:* Fekete Ildikó; *VEN-előadó:* Veress Ferenc; *testvéregyházközségi előadó:* Benedek Jakab; *ifjúsági előadó:* Nagy S. István.

VEN-bizottság: Nagy Rozália, Gagy Zoltán, Vargancsik W. Katalin; *testvéregyházközségi bizottság:* Veress Ferenc, Kovács Sándor, Szabó Rozália; *egyházköri közigazgatási bíróság:* Kiss Károly, Mátyás Sándor tagok, Jenei Csaba, Kertész János póttagok; *egyházköri fegyelmi bíróság:* Szentgyörgyi Sándor, Fekete Ildikó tagok, Péterfi Sándor, Dezső Margit Hajnalka póttagok.

IV. SZÉKELYKERESZTÚRI EGYHÁZKÖR

Esperes: Szombatfalvi József; *felügyelő gondnokok:* Csézár Lajos és Péterffy Miklós; *egyházköri jegyző:* Szén Sándor; *pénztárnok:* Biró Mihály; *közügyigazgató:* Bartha Alpár; *jogtanácsos:* Vári Ferenc; *VEN-előadó:* Boda Csilla; *testvéregyházközségi előadó:* Lőrinczi Lajos; *ifjúsági előadó:* M. Szeredai Noémi.

VEN-bizottság: András Benedek, M. Szeredai Noémi, Cseréy Katalin, Bartha Márta; *testvéregyházközségi bizottság:* Nyitrai Csongor, Jakab Zsolt, Péterfi Erzsébet; *egyházköri közigazgatási bíróság:* Kiss Gergely, Mózes László tagok, Cseh Dénes, Lőrinczi Domokos póttagok; *egyházköri fegyelmi bíróság:* Danes Lajos, Kibédi Emil tagok, Biró Mihály, Gagy István póttagok.

V. SZÉKELYUDVARHELYI EGYHÁZKÖR

Esperes: Kedei Mózes; *felügyelő gondnokok:* László János és Márton Dénes; *egyházköri jegyző:* Tódor Csaba; *pénztárnok:* Simó Sándor; *közügyigazgató:* Katona Dénes; *jogtanácsos:* Marosi György; *VEN-előadó:* Csáki Levente; *testvéregyházközségi előadó:* Simó Sándor; *ifjúsági előadó:* ifj. Szombatfalvi József.

VEN-bizottság: Ilkei Árpád, Benedek Mihály, Varga István; *testvéregyházközségi bizottság:* Csete Árpád, Nagy Magdolna, Abrán Tünde; *egyházköri közigazgatási bíróság:* Katona Dénes, Cseke Béla tagok, Kiss Ákos, Béla G. József póttagok; *egyházköri fegyelmi bíróság:* Barabás Áron, Bedő Imre tagok, Biró Barna, Marosi György póttagok.

VI. HÁROMSZÉK-FELSŐFEHÉRI EGYHÁZKÖR

Esperes: Pap Mária; *felügyelő gondnokok:* id. Gyerő Dávid és Boros János; *egyházköri jegyző:* Török István; *pénztárnok:* Tordai Ernő; *közügyigazgató:* Andorkó Ferenc; *jogtanácsos:* ifj. Gyerő József; *VEN-előadó:* Fekete Levente; *testvéregyházközségi előadó:* Tordai Ernő; *ifjúsági előadó:* Pál Tünde.

VEN-bizottság: Pál Tünde, Vida Rozália, Józsa Emese, Boros Piroška; *testvéregyházközségi bizottság:* Fekete Judit, Kotecz József, Bucsi Ildikó, Czibalmos K. Csaba; *egyházköri közigazgatási bíróság:* Tordai Ernő, Bedő András tagok, Orbán F. Dezső, Szolga Domokos póttagok; *egyházköri fegyelmi bíróság:* Kovács István, Székely János tagok, Szász Ferenc, Balázs András póttagok

Gyerő Dávid

Brassai-hét harmincötödszörré

Kolozsvári, de talán erdélyi viszonylatban is a Brassai Sámuel Líceum úttörőként kezdeményezte egy tanévvégi „iskolahét” szervezését 1970-ben. 1990 után a legtöbb tanintézet rendszeresítette az „iskolanapok”-at. Ilyenkor kerül bemutatásra mindaz, amit egy év alatt sikerült megvalósítani, ilyenkor nyer a szélesebb közönség betekintést az iskola életébe, s a ballagásra készülő diákok ilyenkor összegezhetik akár évtizedes iskolai kötődésük eredményeit, emlékeit. Hagyományosan a Brassai-hét május utolsó teljes hetére esik, régebb a ballagás zárta az eseményt, aztán a tanévzárás áttolódott június közepére, azóta a torockó-szentgyörgyi „zarándoklat” és kirándulás lépett elő záró mozzanattá.

Amióta a város másik két nagy tanintézte is iskolanapokat szervez, az is szempontnak számít, hogy lehetőleg ne egyszerre essék az ünnepségsorozat. Az idén ez csak részben sikerült. A Báthory István nevét viselő liceum – alapítása 425. évfordulójával összekötve – már április végén ünnepelt, az Apáczai Csere János Líceum iskolanapjai viszont párhuzamosan futottak a Brassai-hét második felével. Ez a május végi hét azonban országosan is nagyon terhelt volt, mert a helyhatósági választások megelőző, utolsó előtti hétnek számított: különösen Kolozsvárt nagy volt a tétje a korteshadjáratnak. Így a sajtó, rádió és televízió is csak néha, s rendszerint késéssel adott hírt az iskolai eseményekről. A Brassai esetében külön lehangelő momentumnak számított, hogy az intézet aligazgatóját – akire a szervezésben is fontos szerep hárult – súlyos betegség érte a hónap közepén.

Szokásos módon a május 24-i, hétfői nap műsora volt a legsúfoltabb. A megnyitón az iskola Bazsó Dombi Ferenc vezényelte kórusának számai keretezték az ünnepséget. Dr. Szabó Árpád unitárius püspök méltató szavai után Bethlen Gábor fejedelem intelmeit idézve Kósa Mária mondott beszédet, továbbá Mariana Dragomir főtanfelügyelő-helyettes és Kerekes Sándor, a megyei tanács alelnöke, majd verset mondott Rostás Kriszta VI. osztályos és Másody Lilla I. osztályos tanuló. A házsongárdi Brassai-sír megkoszorúzásánál a VII. osztályosok jeleskedtek, Jancsó Hajnal Reményik-verset szavalt, e sorok írója pedig Brassai nyelvtudását és nyelvtanári munkásságát kidomborítva mondott emlékbeszédet.

Kocsis Ildikó rajztanárnő V-VIII.-os tanítványainak rajzait állította ki. A tíz

díjazott közül Antal Botond első díjas nevét említjük. Mint kiderült, az iskola diákjai jól szerepeltek a Romul Ladea Képzőművészeti Líceum, a tordai Petőfi Társaság, valamint a Mucart vállalat rajzversenyein. Egy további kiállítás anyagként Kováts Ildikó nyugalmazott rajztanár összegyűjtötte az egykori Unitárius Kollégium rajzokkal kapcsolatos dokumentumait, tárgyi emlékeit. A könyvtárban kettős megnyitót tartottak: dr. Málnási Ferenc nyugalmazott magyartanár régi körüli tevékenység eredményeként a

romániai magyar irodalom mintegy 40 jeles személyiségétől kapott fényképet és a kísérő emléksorokat, tanácsokat tartalmazó levelet állította ki; Darvay Béla egykori fizikatanár pedig a fizika történetével és az úrkutatással kapcsolatos bélyeg- és képeslapgyűjteményét. Kása Magdolna tanárnő VI. B-sei poszterbemutatója következett: a tavalyi Brassai-hét képekben. A kisdíjak kommentálták is a maguk készítette felvételeket.

A színjátszó-csoportok között a VII. C osztályosok Nagy Emese, a IX. C-sek Miklósi Mária tanárnő irányításával angol nyelvű vidám jeleneteket adtak elő, majd az V. C-sek Oscar Wilde *The Happy Prince* című meséjét vitték színre angol és román nyelven. A VII. C-sek Vörösmarty- és Ca-

Lelkészeiktató Homoródszentpálon

*„Szolgáljatok az Úrnak örvendéssel, menjetek eléje vigassággal.”
(Zsolt 100,2)*

Ezzel a bibliai verssel kezdte prédikációját Tódor Csaba, Homoródszentpál újonnan beiktatott lelkésze. A beszéd kulcsszava a „derű” volt, és azt hiszem, a hallgatóságot sikerült meggyőznie arról, hogy napjaink elvárásai újfajta lelkeszképet vázolnak. Ma már nem elég csak szépeket mondani a templomban, de beszélni kell az élet derűjéről és szomorúságáról egyaránt. Törekednünk kell arra, hogy derűvel, bizalommal szolgáljunk, ízes humorral, életigenléssel. Csak az tud simogatni, áldani, akiben béke lakozik, és magáénak tartja a jézusi mondást: aki úr akar lenni köztetek, legyen a ti szolgátok.

2004. július 11-én nem csak lelkészt, hanem énekezőt is beiktattak. A szentpáliak érdekes hagyományt követnek: olyan lelkészeket hívnak és választanak meg, akiknek felesége el tudja látni a kántori teendőket. Kezdetben furcsálltam, és még haragudtam is, hogy a hívek nemcsak a lelkésszel, hanem feleségével „szemben” is igényeket támasztanak. „Ha azt akarod, hogy Szentpálra kerüljünk, vállalnod kell ezt a kihívást” – mondta a férjem.

Ma már büszkén hallgatom, amikor ismerőseinknek meséli Szentpálra-kerülésünk körülményeit, és olykor nekem is megköszöni, hogy ma itt vagyunk itthon.

Az ünnepen jelen volt főtisztelendő dr. Szabó Árpád püspök úr és felesége, Nt. Kedei Mózes, Nagy László esperesek, Báró József nyugalmazott esperes, a körlelkészei családjaikkal – és természetesen a helyi gyülekezet.

A püspök úr beiktató beszéde után következett a tulajdonképpeni beiktatás: az esperes átadta a lelkésznek a Bibliát, a pecsétet és a templom kulcsát, a kelyhet, az énekezőnek az énekeskönyvet.

Az egyházközség női kórusa háromszólamú művekkel fokozta az ünnep hangulatát. Az ifjúság részéről Dénes Tünde Rózsa köszöntötte a lelkészt egy Reményik-verssel, az iskola tanulói részéről Fodor Szilvia Tamási Áron *A bujdosó leány* című énekes-monológját adta elő.

A köszöntések rendjén a sort Csepregi Domokos tiszteletbeli gondnok nyitotta meg az egyházközség részéről, Bíró Barna az egyházkör nevében, Szabó Magdolna – a főtisztelendő asszony – az UNOSZ nevében köszöntötte az új énekezőt és tiszteletes asszonyt, Fekete Béla az évfolyamtársak nevében, Bereczki Orbán Zsolt a testvérgyülekezetek nevében, Kerekes Péter polgármester a helyi önkormányzat részéről, id. Báró József mint az egyházközség egykori lelkésze mondtak köszöntőt.

Az ünnepély közös ebédrel zárult. Megköszönjük a homoródszentpáli egyházközségnek, hogy megszervezték számunkra ezt az emlékeztető ünnepet, és a gyümölcsöző együttműködés reményével folytatjuk elkezdett munkánkat.

Tódor Éva

ragiale-jelenettel léptek fel. A napot az esti tagozat programja zárta: megkoszorúzták az előcsarnok mellszobrait, Stan Alexandru aligazgató és alulírott méltatta a két személyiség, Brassai és Berde Mózsa iskolatörténeti jelentőségét.

A sportnapon tartották az egyes sportágak döntő mérkőzéseit. Néhány tanár-

diák mérkőzésre is sor került: kosárlabdában a diáklányok 28-24 arányban bizonyultak ügyesebbeknek a tanárnőknél, a tanárok viszont 65-40 arányban verték meg a fiúcsapatot; röplabdában a diákcsoport győzött 3-2-as végeredménnyel. A döntők szervezésében a négy testnevelő tanár jeleskedett: Bárdos Lajos, Boda Attila, Egyed Zoltán, Kun Béla.

Dr. Fazakas István és Simon Gábor vezetésével a tanárok tudományos ülészetét a Gelei József nevet viselő biológia-teremben tartották. Az idén mindössze öten jelentkeztek, a tanári kar létszámához mérten igen kevesen. Alulírott Brassai Sámuel szanzkrit-tanári munkásságáról tartott előadást, Kováts Ildikó a rajztanítás kollégiumbeli történetét idézte fel. Nagy Emese és Dani Kinga angol szakos tanárnők az egy héttel korábbi, Comenius-program keretébe illeszkedő svédországi látogatásukról számoltak be. Simon Gábor az iskola fizikai szertárának legrégibb eszközéről érkezett, dr. Ujvárosi Tamás pedig a Szamos-hátság falvainak demográfiai helyzetét elemezte, a magyar egyházi műemlékek pusztulását fényképfelvételekkel is szemléltette. A Carolus Clusius teremben ezalatt folyt a „lányok vetélkedője” Révész Erzsébet mérnök-tanárno irányításával. A Felvinczi György díszteremben az esti tagozatos román osztályok diákjai Milchiş Angela tanárno rendezésében *Delavrancea Apus de soare* (Napnyugta) című darabját adták elő. Utána a IX. B-sec Karinthy-jelenete következett: *A bűvös szék*.

A szerdai nap is bővelkedett eseményekben. Reggel kezdődött a maratonolvasás: Krúdy Gyula Szindbád-történeteiből olvastak fel a könyvtárban kora-délutánig. Közben sor került a KÖZMAG-bemutató-

ra. Az idei végzős XII. C osztály, az iskola első közgazdasági osztálya Páll Gyöngyvér tanárno támogatásával indította meg 2001 januárjában az ország első közgazdasági diáklapját, a KÖZMAG-ot. A Dávid Ferenc díszteremben Bazsó Ferenc énektanár vezetésével népdalversenyre került sor. Majd minden osztály szintjén két-három díjat osztottak ki. Különösen kitűnt Buchmüller István V., Kun Eszter VI., Varga Zoltán VIII. osztályos első helyezett. A kémikumban Péter Rozália és Hášmášan Judit kémiatanárok irányításával az idén is megrendezték „A kémia szalonját”. Ugyancsak ekkor került sor a X. Á-sok szerkesztette 25 lap terjedelmű *Holnap* című természettudományos lap első számának közzétételére. Este a VII. C-sec az előcsarnokban divatbemutatót tartottak, majd ugyanott Miklósi Mária és Kern Henriette tanárnők IX. C-s Duodrámacsoportja Milton *Elveszett paradicsom* és Goethe *Faust* című művéből adott elő részleteket angol, illetve német nyelven.

Csütörtökön ismét a vetélkedők kerültek előtérbe. A hagyományos, dr. Fazakas István és Vajnár János vezette Brassai-vetélkedőn az erejét összemérő öt csapat között a János Zsigmond Unitárius Kollégium is szerepelt. A IX-es unitáriusok bizonyultak a legjobbnak, a brassais X. Á-sok és IX. B-sec kapták a második és harmadik helyezést. A Matematika-vetélkedőn 16 csapat mérkőzött, s a VI-VII. osztályosok „Minizsenik” együttese győzött. A Comenius-délután a Brassai egyik sikeres tevékenységi körét mutatta be. A nemzetközi iskolai kapcsolatokat elősegítő Comenius-program keretében már évek óta eredményesen tevékenykedik a Nagy Emese angoltanárno vezette csapat. Az öt ország partneriskoláiból érkezett gyermekrajzokat mutatták be, az országok földrajzi-történelmi-művelődési sajátosságairól rendeztek vetélkedőt, s közrebo-csájtották a „School Nyúúúú” hatodik számát. Az Iszlai Enikő irányította XII. C-s színjátszóköri búcsúzott. Az elmúlt három év előadásából mutattak be részleteket. Este a Bogáncs együttes szokásos néptánc-műsorára került sor.

A „fordított nap” keretében diákok tarthattak órákat. Délben megnyílt az udvari vásár, melyen az I-VII. osztályosok árultak mindenféle apróságot, de enni-és innivalót is. Délután kezdődött a díjazási ünnepség a díszteremben. Dr. Fazakas István töltötte be a konferanszié szerepét: rendre minden győztes csapat és jó teljesítményt nyújtó tanuló valamilyen jutalomban részesült. Az iskola magyar katedrájának javaslatai alapján kiosztották az ESÖT (Erdélyiek Segítő Ötök Társasága) díjait. A társaság képviselőjében Dezső János adta át a pénzösszeget tartalmazó

borítékokat. A záró előadáson Rónai Éva vallástanárnő *Óda a magyar nyelvhez* című, nyolc diákot bevonó színvonalas vers-összeállítása és a XII. C-sec színelőadása (Sławomir Mrołek: *Rókadadászat*) aratott nagy sikert.

Az idén is jól sikerült a szombati torockói tisztelgő kirándulás. Az idén két autóbusszal száz diák és öt tanár jelentkezett az útra, a diákok jutalomként, ingyenesen vehettek részt. Tíz órakerült sor a torockószentgyörgyi Brassai-szülőházon lévő emléktábla megkoszorúzására: Vajnár János mondott rövid beszédet. Utána a templomban Koppándi Botond unitárius lelkész, iskolánk volt tanítványa tartott rövid istentiszteletet. Ezt követően Torockóról indulva az egész társaság megmászta a Székelykő mindkét csúcsát, majd este a Jára-völgyén át jöttek haza.

Dr. Gaal György

Tordán koncertezett az Annapolisi Unitárius Gyülekezet kórusa

Július 22-én rendkívüli esemény pezsdítette meg egyházközségi életünket, de talán az egész tordai magyarságot is. Egyházközségünk vendége volt Annapolis város (Egyesült Államok) unitárius gyülekezetének harminctagú kórusa. Úti céljuk a ravai egyházközség volt, amellyel testvérgyülekezeti kapcsolatot ápolnak, de látogatásuk második állomása Torda volt, ahol – a hely történelmi jelentőségét tekintve – koncertet tartottak. Repertoárjuk változatos volt. Dvořák klasszikus műveitől kezdve a dallamosított, két nyelven előadott *Házi áldásig* nagyon sok, fület és lelket gyönyörködtető kórusmű hangzott el a jó akusztikájú templomban.

Bár templomainkban nem szokás tapsolni, a résztvevők lelkesen és hosszasan tapsolták meg a kórus teljesítményét.

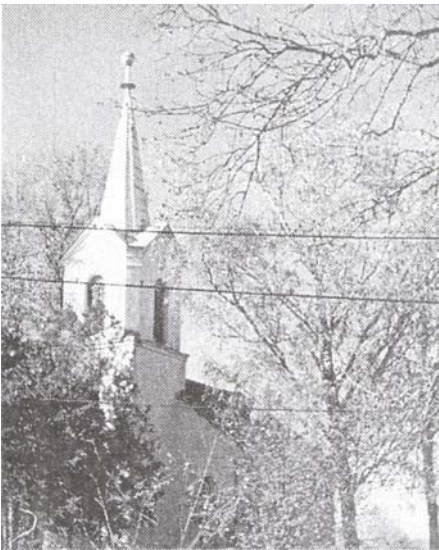
A koncert után a vendégeket a tanácsteremben meleg erdélyi vacsorával vendégtük meg, majd a kórus tagjai családnál tértek pihenőre. Pénteken reggel véget érni nem akaró búcsúzkodás jelezte, hogy amerikai vendégeink jól érezték magukat Tordán, és mi is őszinte szeretettel köszöntük meg nekik azt a gazdag élményt, amit számunkra fellépésükkel nyújtottak.

Kiss László

Nagyernyei unitáriusok

A legrégebbi folyamatosan létező egyházközség Nagyernyében az unitárius. Az unitárius keresztény hit több mint 430 éve vert gyökeret a faluban, és azóta is megszakítás nélkül él.

Településünket Ernee néven az 1567-es pápai regesztrumban 22 kapuval jegyezték be. Az 1568. január 6-a és 13-a között Tordán tartott országgyűlést követően – ahol bevett vallásként az unitarizmus közjogi elismerésben részesült, és amelyen Erdély első fejedelme, az unitárius vallású János Zsigmond és a magyar unitárius egyház megalapítója és első püspöke Dávid Ferenc is jelen volt – Nagyernyének szinte összszakossága az unitárius hit követője lett. Az 1500-as évek végén csak egy vallás létezett falunkban: az unitárius. Az 1600. év elején aztán elterjedt a Péchy Simon kancellár által hirdetett szombatosság, és az 1630-as években elszaporodtak a reformátusok is. A református egyházközség 1639-ben alakult. 1639. szeptember 29-én a főkirálybíró küldöttei kiszálltak Nagyernyére, és egyezséget kötöttek az unitárius és reformátusok között. A szerződés végeredményeként az utóbbiak átvették az unitáriusoktól a kisharangot, a földek, rétek, erdők egynegyedét és a kocsmajog egyharmadát. A következő határrészeket foglaltak el területeket: Boda kút, Balásér gátja,

Buglya-szeg, Bús Mátyás forrása, Csokortos, Csontos oldal, Csorgó kút, Farkasréte, Felső hosszú, Gomolyát, Karoshüvely, Pásztor-ere martja, Rózsás domb, Ségely, Szász patak, Szőke Tamás ere stb. Az Ernye falu határában összeirt egyházi földek felsorolása után a marosközi ev. ref. eszteresség 1687-beli nagy anyakönyvében ez

áll: „Pásztor ere martjánál külön egy (t.i. föld), mely földeket hasogatván négy részre nyílvonással jutottak. Ezeket hitek szerint vallották: Kaczkán Márton, Czirják Mihály, Sikó Pál, Sikó Gergely, Bala István, Orbán János, Kerekes János, Fodor Pál, Ghellér Gáspár, Nagy Kaáli János, Tófalvi István, Sükösd Mihály, Fodor Mihály. A Bús Mátyás forrásánál erős hittel megesküvén Anno 1639 die 4 Octobris.”

Mivel a rendeletek szigora és törvényesen bevett vallásfelekezetek üldözték a szombatosokat, jelentős többségük a refor-

Év	Lélekszám	Unitárius	%
1860	1265	50	3,9
1880	1215	57	4,6
1900	1549	31	2,00
1910	1615	27	1,67
1941	1623	27	1,66

mátus egyházba menekült. Ennek következtében a református egyház annyira gyarapodott, hogy az itt létesített egyházközség templomépítésre szánt telekhelyet vásárolt. Az akkori fejedelem, I. Apafi Mihály a következő rendeletet küldte 1667. január 26-án a nagyernyei unitáriusoknak: „Az Unitaria Religion levőknek kegyelmesen serio megparantsoljuk hogy ne akadályoztassák a Reformata Religion levőket azon háznak meg vételében és hogy magok religion lévő praedicator szállításnak helyben, tarthassanak lelki tanítót magok részről. Azoknak is hadd lehessen szabados Isteni tisztelet; egyébaránt ha tselesztek meg fogtok busulni”.

Az ellenreformáció következtében a nagyernyei unitárius egyházközség javai részben megsemmisültek, részben szétosztódtak. Példa erre az a kétmázsás harang, amely a római katolikus templom tornyában zúgott, és amelyről 1860-ban ezt írta Benkő Károly: „melyet megnéztem, ki álló betűkkel e van réa öntve: »maros-zéki nagy-ernyei unitaria ecclésia harangja 1663«.”

1729-ben katonai karhatalommal elfoglalták az unitáriusok templomát, és így a hívek egy kis fából épített imaházba szorultak. Az erőszak élő bizonyítékát ma is viseli egy ónkanna, amelyről Fodor István Maroszek és Marosvásárhely város krónikájában ezt írja: „Az unitárius ekklezsiának egy nagy ónkannáján látható kardvágás helyéről azt állítja, hogy a templomfoglaláskor szolgáló egyházfi azzal fogta fel a fejének szánt kardcsapást”.

Az 1800-as 1900-as népességszeleírások a következő adatokkal szolgálnak a

falu összszakosságát és az unitárius hiten élőket illetően: 1831-ben 239 családot számoltak össze, ebből mindössze 14 család vallotta magát unitáriusnak, tehát a falu kb. 5,6%-a. 1860-ban Benkő Károly írta: „Az unitáriusok kis fatemploma a falu ny. részében van”. 1860-ban 1265 lélekből 50 unitáriust jegyezték fel, a község kb. 3,9%-át (lásd a táblázatot).

Az 1800-as évek végén a nagyernyei unitáriusok lelki gondozását az iklandi unitárius lelkész végezte.

Az 1900-as évek elején az iklandi egyházközség lelkészi állása megüresedett.

Boór Jenő, új lelkész a Dúnántúlról jött Iklandra. Eredetileg lutheránus, majd átkeresztelkedett és elvégezte az unitárius Teológiai Akadémiát, és öntudatos unitá-

rius lelkész lett. A nagyernyei szórványgyülekezetben tett munkássága során felébresztette a hívek áldozatkészségét, és elhatározta, hogy új kötemplomot épít. A templom tervrajza 1909. január 23-án készült, és pontos képet ad a mai templom méreteiről.

Az épített egyházközség lelkésze: Boór Jenő, gondnoka Kodok István. Építők: Várady Árpád építész és Kormány Gyula marosvásárhelyi építkezési vállalkozó, okleveles kőművesmester. Az új unitárius kötemplomot Dávid Ferenc püspök születésének 400. évfordulóján – I. Ferenc József császár idejében – szentelte fel kilyéni Ferenc József unitárius püspök.

A toronyláb belső falaira kétoldalt, márványtáblára vésve, a következő feliratok kerültek: „E TEMPLOM ÉPÜLT: a mi áldott JÉZUSUNK születése utáni 1910-ik esztendőben: a nagy reformátusok, a nemes lelkű Dávid Ferenc születésének négyszázados évfordulóján” és a másikon: „MI ATYÁNK Segedelmeddel készült el igéd hirdetésének ez a hajlék. Hála és dicsőség szálljon szent nevedre!”.

Az utóbbi években az iklandi, székelykői és maroszentgyörgyi lelkészek szolgálták Nagyernyében. 2003. decemberétől ismét a hajdani iklandi anyaegyházközséghez csatolták vissza az ernyei leányegyházközséget. A nagyernyei unitárius egyházközség lelkipásztora napjainkban Pálffy Anna-Mária, gondnok György Árpád és Katalin, énekvezér: Tar Imre.

Az egyházközség ma 102 lelket számol, kicsi, de lelkes közösség, a falu kb. 5%-a.

Nemes Gyula

Megtört a jég

Furcsa dolog nyár közepén jégtörésről írni, mégis talán ez a kifejezés illik legjobban a mi esetünkre.

A kolozs-tordai egyházkör Egyházunk legnagyobb kiterjedésű köre. Éppen ezért nehéz a kör nőszövetségeinek mun-

káját összehangolni, évi találkozót megrendezni. A 2000. évi köri nőszövetség megalakulása óta erre nem került sor. Csak a lelkekben élt a vágy, hiányzott a kezdeményezés. A kolozsvári nőszövetség törte meg a jeget, és július 17-ére meghívta az egyházkör összes nőszövetségeinek képviselőit. A meghívásra a következő nőszövetségek részéről jelentek meg: Alsófelsőszentmihály, Sinfalva, Mészkö, Torda, Tordatúr, Komjászeg, Magyarsovát, Beszterce és Kolozsvár.

A belvárosi egyházközség tanácstermében megtartott találkozó egyben közgyűlés is volt, amelyen megválasztottuk a kör új vezetőségét, és megtettük a jelölést az UNOSZ választmányába. Bodor Piroska tordatúri lelkésznek imája után a házigazdák nevében Péterffy Enikő köszöntötte a vendégeket, azután Asztalos Klára UNOSZ-elnök vezette a közgyűlést.

Rendre meghallgattuk az egyes nőszövetségek tevékenységi beszámolóit őszinte, önbíráló megfogalmazásban. Megtudtuk, hogy Alsófelsőszentmihályon az új lelkésznek köszönhetően minden területen élénk tevékenység folyik, Petőfi-ünnepélyt, farsangi mulatságot és nőnapot tartottak; Sinfalván a teadélutánokat két csoportban tartják (Alszeg, Felszeg), de a vendégekről közösen gondoskodnak; Mészkon magánházaknál gyűlnek össze, és a maguk témáiról beszélgetnek, amerikai vendégeket fogadtak, a kolozsvári iriszi egyházközséggel kölcsönösen vendégül látják egymást; Tordán összejöveteleiken egyházi énekeket tanulnak, egészségügyi és kozmetikai tanácsadókat hívnak meg, jó kapcsolatot tartanak a más felekezettükkel; Komjászegen karácsonyi csomagokat készítettek, tervezik az egyházközség zászlóját; Tordatúron étkezésükük ki- kölcsönzésével szereznek jövedelmet, megtartották az öregek vasárnapját, a fiatal házások találkozóját összegyűjtik a helyi jellegzetes recepteket; Magyarsováton megtartották az öregek

vasárnapját, szorgalmasan szőnek, laskát készítenek, kirándulást szerveztek Dévára; Besztercén farsangi összejövetelt szerveztek, nőszövetségi zászlót terveztek; Kolozsváron havonta tartanak összejöveteleket, a segélyező-bizottság a külföldről kapott ruhacsomagokat osztja, a kézimunkázók rongyszőnyegeket szőnek rendelésre, és népi himzéseket készítenek, vannak rendszeres bedolgozók, a közös munka hozzájárul a közösség-építéshez.

Örömet jelentett, hogy a legújabb, kis látszámú, de lelkes beszercei és komjászegi nőszövetségek képviselői is eljöttek tapasztalatot gyűjteni.

Ezután megválasztottuk a kör új vezetőségét. Elnök: Pálfi Ildikó, Sinfalva, alelnök: Balázs Katalin, Magyarsovát, titkár: Kiss Matild, Torda.

Találkozónk folytatásaként meghallgattuk dr. Vekov Ildikó előadását az öregedés problémáiról. A doktornő – nagyon tapintatosan – nem úgy szólt hozzánk, mint idősekhez (pedig jórészt idősebbek voltak jelen), hanem arra mutatott rá, mire kell figyelni, mikor időseket gondozunk. Úgy beszélt a „nyeregnek”, hogy a „ló” is értett belőle. Megnyugtató, hogy az öregség nem betegség, hanem természetes állapot. A kérdések és feleletek után megterült a svédasztal – egyesek szerint ugyan inkább magyar asztal volt, hiszen mindenki ülőhelyhez jutott, és a tálak jártak körbe. Köszönjük a kolozsvári nőszövetségi tagok segítségét, lelkes hozzáállását ahhoz, hogy a találkozó oldott, baráti hangulatban zajlott le.

A jégtörés után viszont a jégzajlás következik. Ennek első jele az, hogy a tordatúri nőszövetség elvállalta a jövő évi kolozs-tordai köri nőszövetségi találkozó megrendezését. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Asztalos Klára

Beteg asszony imája

Istenem, drága jó Atyám!

Hozzád imádkozom nap mint nap. Összekulcsolt kézzel Hozzád fohászok. Betegségemet az új esztendő beengedte a kapun, és azóta küszködök vele. De tudom, nagyon erős vagy, bízom, hogy segíteni is fogsz. Csak az erőt szeretném újra megtalálni. Kérlek, segíts, hogy meggyógyuljak ebből a gyűlöletes köhögésemből.

Baktériumok hancúroznak a légszövetemben, kínoznak szakadatlanul. Öldd meg, pusztítsd el az élősködőket, és erőm újra visszajön. Csak egészséget kérek, hisz csak ötven éves vagyok. Szeretem a családom; férjem, fiaim aggódnak értem. Meg akarok gyógyulni.

Hiszem és bízom, hogy megsegítesz, letöröld könnyes szememet, és újra mosolyt varázsolsz arcomra.

De gondold a többi betegekre is, akik ágyban fekszenek erőtlennül. Kezüket ők is összekulcsolják, és félhangon vagy magukban ők is elmondják imájukat.

Mindannyian imádkozunk, és bízunk hát Benned. Hallgasd meg imánkat!

Amen.

Adorjáni Gyöngyvér

„Debrecenbe kéne menni . . .”

A székelykeresztúri unitárius nőszövetség, mint minden évben, az idén is kirándulást szervezett. A választás Debrecenre esett, mivel az ottani Déri Múzeumban együtt állították ki Munkácsy Mihály nevezetes trilógiáját: a *Krisztus Pilátus előtt*, a *Golgota* és az *Ecce Homo* című monumentális festményeket.

Bár nagyon sokan szerettük volna megnézni a képeket, úgy tűnt, hogy sok társunkat visszariasztotta a fáradtságos út; péntek éjjel lett volna ugyanis az indulás, a szombatot a látóvalókra szántuk, és este indultunk volna vissza. Bizony két éjszaka és egy nap, pihenés, alvás nélkül nem is könnyű dolog.

Amikor már-már siker koronázta volna gazdasági felelősünk, Bálint Júlia fáradozásait, aki bérelt autóbuszért szaladgált, többen is visszamondták a kiránduláson való részvételt. Meg is értettem a Júlia kétségbeesését, amikor szerdán közölte velem is, hogy vissza kell mondania a leszerződött buszt, mert nem jön össze a szükséges utaslétszám.

Aztán csoda történt, új érdeklődők jelentkeztek, és így pénteken este 12-kor elindultunk. Az éjszakai utazás a várthoz képest elég kellemes volt: nem volt túl meleg. Reggel nyolc tájt érkeztünk Debrecenbe. Az unitárius egyháznál fogadtak. Itt tisztálkodhattunk, reggeliztünk, majd

egy rövid istentisztelet után, amelyet Andrási Benedek tiszteletesünk tartott, meglátogattuk a debreceni református nagytemplomot. Meghallgattuk a templom építésének történetét, majd fölmentünk az egyik toronyba – 206 lépcsőfokon –, ahonnan csodálatos volt a kilátás az egész városra.

Innen a Déri Múzeumhoz vezetett utunk. Bejártuk a múzeumot, utoljára hagyva a Munkácsy-termet. Ide belépve, úgy gondolom, mindnyájan megelégedtünk a fáradságunkról. Ritkán adatik meg az embernek, hogy ilyen csodát lásson. A trilógia festményeinek hatását nem is lehet szavakba önteni. Nem kívánom leírni a képek értékelését, mert nem vagyok erre hivatott, csak annyit kívánok hozzáfűzni, hogy az az egy-két óra, amit bent töltöttünk, csodálva a képeket, néhány percnél is többnek tűnt.

A nap hátralevő részében mindenki szabadon választhatott, mit szeretne még megnézni. A város főterén kirakodóvásár és különböző előadások zajlottak, a templom előtt pedig több násznép is várakozott, hogy templomba kísérje hozzátartozóját a nagy eseményre. A csoport egy része meglátogatta a Református Kollégiumot és a híres debreceni egyetemet.

Este nyolckor nagyon fáradtan indultunk haza. Már alig vártuk, hogy hazaérjünk és pihenhessünk, de még előttünk

állt egy kellemetlen élmény: járművünk szinte két órán keresztül javításra szorult, így csak reggelre értünk haza. Végző soron azonban maradandó és szép élmény volt ez a kirándulás, hiszen a fáradság tovatűnik, de a kellemes emlékek megmaradnak.

Pitó Margit

Ünnepi vasárnapok

A ma embere már nem igazán érzi ünnepnek a vasárnapot, kevésbé szenteljük meg a hetedik napot. Felgyorsított életünk nemigen enged pihenést, pedig e nap nélkül a hetek egybefolyának, a napok egyre szürkébbé válnak.

A női munkának sincs vége, minden nap – még vasárnap is – el kell végezni, de ha tudom, hogy várnak rám, hívogat a lelkész lakáson levő tanácsterem ajtója, akkor jó kedvvel, szinte pillanatok alatt elvégzem feladatomat, és amint egy kedves nőtársam vallotta, már szerdától gyorsabban telik az idő, mert tudom, hogy közeleg a vasárnap, s ha vasárnap, akkor a Nők órája is. Így vált Gyagyban sok nő számára ünnepé a vasárnap. Öt hónapon keresztül, november utolsó vasárnapjától (advent 1. vasárnapjától) április utolsó vasárnapjáig rendszeresen találkozunk. Az előző télen tanácsterem hiányában nem volt lehetőség a nőszövetségi találkozókra, s most nagy lelkesedéssel indultunk. Hála Istennek ez a lelkesedés végig kísért és igazi közösséggé kovácsolt bennünket. A szeretet, a békesség, az egymásra figyelés és a jókedv jellemezte minden egyes találkozónkat. Ha valaki nem volt jelen, az valóban hiányzott a közösségnek.

Összejöveteleinket kötetlen beszélgetéssel indítottuk, mert mindig akad megbeszélendő. Ezt követően egyházi éneket

énekeltünk, majd elcsendesedtünk. Figyelmünket, szívünket a bibliai versekre hangoltuk. A felolvasás után a lelkész biblia-magyarozattal vezette be a közös beszélgetést. Kérdésekkel, hozzászólásokkal támasztottuk alá nézetünket, próbáltuk magunkévá tenni, szívükbe vésní a tanítást, amely mindennapjainkban útirányt mutat. A bibliamagyarázatot egyházi énekkel zártuk, majd új énekeket tanultunk. Versolvasás, illetve élménybeszámoló következett. Többször esett szó a falu szokásairól, hagyományairól. Mindezeket próbáltuk megélni a szeretetven-

dégségek alatt, amikor már-már feledésbe merült népdalokat is felelevenítettünk. Az asszonyok a gondokat otthon hagyva derűs arccal, csengő hanggal merültek el a népdalok világában. A szeretetvendégséget a nők meglepetésként szervezték meg. Volt főtt kukorica, pánkó (fánk), kürtöskalács, sütemény, illetve tea, hűsítő meg forralt bor. A tombola jelentette a záróakkordot, így jókedvvel, nevetgélve indult mindenki otthona felé.

Már első találkozásunkkor konkrét célokat tűztünk ki, amelyeket – Isten segítségével – sikerült is megvalósítanunk. A templomban lévő énekeskönyvekre borítót szőttünk. A tombolából begyűlt összeget szintén a templom javára fordítottuk, szőnyegeket vásároltunk. Új egyházi énekeket tanultunk. Az esperesi vizsgálószéket a nőszövetség köszöntötte az újonnan tanult énekekkel. Kirándulást szerveztünk, amely jó hatással volt a közösségre.

Nőszövetségi találkozóink során vendégeket is fogadtunk. A farsang ideje alatt vasárnap-i iskolás lányok leptek meg betyár-

nak öltözve. Műsorunknak nagy sikere volt. Két vendég előadónk volt: Gagy Katalin óvónő *Húsvét jelentőségéről és a hímestojások készítéséről* tartott előadást és vezetett be a tojásírás művészetébe, valamint dr. Bordi Julianna *A női szervek és betegségei. A rák* címmel tartott előadást, és kérdéseinkre válaszolva sok hasznos tanáccsal látott el.

A nőkre mindig lehet számítani, az egyház oszlopos tagjai: ezt tapasztaltuk most is. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani kedves nőtestvéreimnek, akik szívügyüknek tekintik az egyházon belüli teendőket, és szinte kötelességtudóan részt vesznek azok elvégzésében. Köszönet a szeretetvendégségéért, valamint a templomban végzett munkákért és annak szebbé tételéért. Így történhetett meg, hogy anyák napján mindenki magáénak érezhette a templomot. Közösségünk valódi otthonra talált. Adja Isten, hogy ezt az otthonot látogassuk, ápoljuk, s úgy adjuk át az utókor számára.

Cseh Jolán

Ifjúsági oldal

IRF-konferencia Szovátán

A 2004-es IRF-konferenciát Szovátán rendezték, és a rossz időt leszámítva mind a tizenhárom résztvevő jól érezte magát. Kis csapatunkat angolok, amerikaiak, németek, magyarországiak és jómagunk, székelyek alkották. Az immár számunkra hagyományossá vált konferencia idei témája a *Bibliai csodák és babonák, hiedelmek* volt.

A konferenciának a szovátai Teleki Oktatási Központ adott otthont, és első hetének napjait előadások, megbeszélések, illetve pihentető kirándulások, fűdözések tarkították.

Előadást tartott Gub Jenő tanár a Sóvidék kialakulásáról és a Sóvidékhez kap-

csolódó babonákról, valamint Czire Szabolcs lelkész a bibliai csodákról.

Hogy vendégeink ne csak az előadások egyhangúságának emlékét őrizzék, együtt mentünk a Medve-tóba fürödni, másnap Korondon bóklásztunk, hogy mindenki megvásárolhassa az otthon maradtaknak az ajándékot, a következő napon sóbánya(s)ztunk, végül pedig Mezőhavas 1777 méter magas csúcsán sütöttük a szalonnát.

Aztán felvirradt a szombat reggel, amikor fájó szívvel búcsúztunk kis csapatunk néhány tagjától, akik sajnos nem tudtak velünk tartani a második hét eseménydúsnak ígérkező napjain, így hát

heten folytattuk azt, amit tizenhárman kezdtünk el. A második hét erdélyi körútja Homoródalmáson kezdődött, az ODFIE által rendezett VIII. szinitáborban. A hétvégét itt töltöttük, együtt nevetünk és énekelünk sok száz emberrel, előadásokat néztünk, amelyeken hol könnyesre neveltük magunkat, hol csak meghatódva vittük tudomásul, hogy van még jövője nemzetünk fiatal színészeinek. Aztán búcsúztunk innen is, és Segesváron keresztülhaladva meg sem álltunk a Fogarasi-havasokig – és ott is csak azért, mert túl nagy falatnak bizonyultak az ezer méternél is magasabb sziklák kis Volkswagenünk számára.

Fogarastól néhány kilométerre, egy eldugott kis panzióban voltunk elszállásolva két napig. Ez a hely tökéletes volt arra, hogy kipihenhessük az elmúlt hét fáradalmait.

Aztán mire megszoktuk volna a tájat, a hideg és csapadékos időjárást, már száguldottunk tovább; következő és egyben utolsó állomásunk a Szent Anna-tó volt. Itt ért utol minket az első napsütéses nap, ezt pedig legjobban úgy lehetett kihasználni, hogy fürödni mentünk a tóba. Nem panaszkodhatunk – jól éreztük magunkat.

Pénteken pedig itthon ebédeltünk az általunk már jól megismert Szovátán. Ez a nap is hamar elröppent. Másnap együtt vettünk részt az Unitáriusok Világtalálkozásán, Szejkén, majd este rövid búcsúzkodás után – talán végleg? – elváltak útjaink. De az is lehet, hogy jövőre újra együtt leszünk a Németországban megrendezendő IRF-konferencián.

Végül pedig köszönetet szeretnék mondani az ODFIE-nek, az Unitárius Egyháznak, Lázár Levente csokfalvi lelkésznek, valamint mindenkinek, aki támogatott, és segítséget nyújtott.

Tamás, Csongi, Pala

Ma olvastam...

Ma olvastam, hogy akik a nyolcvanas évek előtt születtek, azok valódi hősök, olyasféle igazi hollywoodi, mindent túlélő fenegyerekek. De tényleg! Gondolj csak bele: kész csoda, hogy az 1980 előtt születettek – azaz mi – életben maradtunk. Nekünk még nem volt gyerekülésünk az autóban, sőt még biztonsági öv se nagyon, viszont biztos tudhattuk, hogy a gyerekágyak festékében bőven akad ólom. A gyógyszeres és vegyszeres üvegek könnyedén nyithatóak voltak, nem voltak semmi furfangos védelemmel ellátva, de még a fiókok és ajtók sem voltak biztonsági nyitóval felszerelve, és mikor bicajozni mentünk, nemhogy könyökvédőnk és sisakunk nem volt, de még rendes biciklink sem. Azért az nem volt semmi.

Mi még csapból ittuk a vizet, és azt se tudtuk, mit jelent pontosan az ásványvíz. Alföldi gyerek lévén én speciel sokáig kevertem a szódavízzel. Azt hittem, az ugyanaz. Semmi különbség a kettő között, miért pazaroljak hát rá külön szót.

Mi nem nagyon unatkoztunk: ha tehattük, kimentünk játszani. Igen, ki. Egész nap kint voltunk, a szüleink pedig csak sejtették, hogy élünk és megvagyunk, hiszen még utcai köztelefon se nagyon volt a környéken, nemhogy mobil. Pláne nekünk! Nyáron a derékig érő fűben és a közeli a kiserdőkben játszottunk, mégsem lettünk kiütésesek, és nem tört ránk allergiás roham. Nem tudtuk, mi az a pollen, és a parlagrafűről azt hittük, hogy a sárkányfű egyenesági rokona.

Ha elestünk, megsérültünk, eltört valamelyik végtagunk, vagy csak szimplán betört a fejünk, senkit nem pereltek be ezért. Egyszerűen mi voltunk a hibásak. Sőt! Ha az erősebb elgyepálda unalmában a kisebbet és gyengébbet, az is rendben volt. Ez így működött, és a szüleink nem nagyon szóltak bele ebbe sem. („Kisfiam, én bemegyek az iskolába, az mégsem lehet, hogy téged mindenki Rambónak csúfol!” – „Hagyd csak, anya, ez az én háborúm!”)

Étkezési szokásaink Schubert Norbi mércéjével mérve nap mint nap tartalmazták a halálos dózis többszörösét, de még egy mcdonaldson edződött átlagos amerikai elhízott kisgyerek is helyből nyomna egy hátraszaltót attól, amit mi leküldtünk kaja címszóval. Gondoljunk a zsiroskenyérre, a kolbászra, a disznósajtra (ki tudja, mit tettek bele), az iskolai menzára (ki tudja, mit *nem* tettek bele), és mégis itt vagyunk. A kakaóban nem volt A-, B-, C-, D- és E-vitamin, viszont instant kakaónak hívták, és már ez is elég volt a boldogságunkhoz. Szörpöt ittunk, ami hírből sem ismerte az édesítőszer, viszont tömény cukorból készült. A limonádét még magunknak kevertük, és mosatlanul ettük a fáról a gyakran éretlen gyümölcsöt, a WC pereme alatt pedig a baktériumok vastag kolóniai telepedtek meg a még háborítatlan nyugalomban – a preDomestós korban.

Volt néhány barát, aki már ismert olyat, akinek videója volt, de szó sem volt még Playstationról, Nintendoról, X-Boxról, videójátékról, 64 tévécsatornáról, műholdról és kábeltévééről, filmekről, DVD-ről, Surround Soundról, internetről, fitness-club-kártyáról vagy mobiltelefonról. Kicsit le is maradtunk, bevallo: már háromszor vettem ki egyik kedvenc filmem DVD-n a tékából, de még nem nagyon sikerült lejátszanom. Mindig lengyelül indul el, én meg egy negyedóráig nézem, aztán inkább visszaviszem.

Viszont voltak barátaink! Olyanok, akikkel találkoztunk kint az utcán, a focipályán vagy a pingpong-asztaloknál, vagy ha mégse, akkor egyszerűen becsengettünk hozzájuk, és beengedtek. Nem kellett megkérdezni a szülőket. Sem a miénket, sem az övéket! Nem vittek és nem hoztak a szülők... Mégis itt vagyunk.

Nyakunkban lógott a lakáskulcs, amikor játszani mentünk, és nem ritkán fadarabokkal, botokkal harcoltunk, labdával dobáltuk egymást, mégis itt vagyunk. Nem ütöttük ki egymás szemét, a többi seb pedig begyógyult. Focizni is csak az állhatott be, aki tudott. Akkor még volt egy irratlan szabály, amit ma nehezen értünk már meg mi is: azt csináld, amihez értesz. Aki pedig nem értett a focihoz, pláne nem tudta rendesen kirúgni az ellenfél bokáját, az csak csalódottan nézhetett a játékot a rácsron túlról, vagy odébbállhatott, és más játékot, más játszótársakat kereshetett magának.

A szerelmet nem brazil sorozatokból tanultuk, csak egyszerűen megéltük. Boldogan szaladtunk végig az utcán az első csók után úgy, mintha már sohasem akarnánk megállni. Nekünk a szexhez nem kellett pornófilm és szexuális, de még szálloda sem. Akkor és ott csináltuk, ahol lehetőség volt rá, és ha valmit rosszul csináltunk, vállaltuk a következményeket, és újra próbálkoztunk. Ha egy tanár nyakon vágott, nem szúrtuk le egy késsel, és nem pereltük be, és nem sírtunk otthon a szülőknek. Sőt! Ha lehet, el se mondtuk. Ismertük a törvényt, és ha vétkeztünk, szüleink nem álltak mellénk. Megtanítottak úgy élni, hogy tudjuk, mit jelent a kötelesség, a büntudat, a jóézés, a felelősség. Ismertük ezeknek a szavaknak a mélységét. Ezek voltak mi.

Hősök? – Talán.

Hősei egy letűnt kornak, amelyen a mostani fiatalok értetlenül mosolyognak.

(internet)

Párhuzamos

Volt egyszer egy tizenhét éves fiú, aki az anyjával élt. A fiú rákos volt.

Egy nap a városban sétálva a zeneműboltban meglátott egy nagyon szép lányt.

Odament a pulthoz, de nem tudott mit mondani. A lány megkérdezte tőle:

– Segíthetek?

Meg se nézte, milyen kazettát vett ki a többi közül.

– Ezt kérem – vágta rá.

– Becsomagoljam?

– Igen – mondta a srác.

A lány bement a raktárba és becsomagolva adta át a kazettát.

A fiú attól kezdve naponta vásárolt egy-egy kazettát. Egy idő után szekrénykét is vásárolnia kellett hozzájuk.

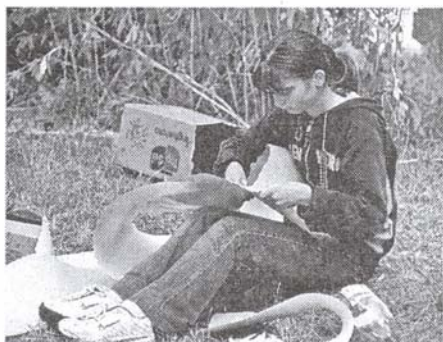
Valami nagyon szépet akart volna mondani. Szerette volna meghívni a lányt egy cukrászdába vagy koncertre, de nem merte. Végül hosszú habozás után otthagytott egy cetlit a boltban a telefonszámával. Néhány nap múlva felhívta a lány, de a fiú anyukája vette fel a kagylót. Elcsukló hangon mondta, hogy a fiát épp aznap győzte le a rák. A lány egy ideig nem tudott mit mondani. Majd pár szóval elmesélte a furcsa, hetekig-hónapokig tartó történetet a kazettákról és a kitartó vásárlóról.

A temetés utáni napok egyikén az anya megtalálta a szekrényben a sok-sok kazettát. Mind szépen be volt csomagolva, ugyanannak a kéznek a munkája... Kibontotta az egyiket és egy cédulát talált benne: „Nem megyünk el valahová délután?”

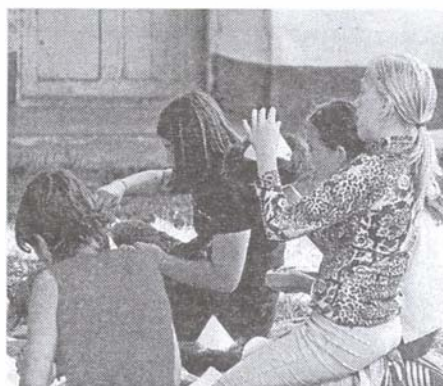
És mindegyik kazettához ugyanaz a kérdés volt hozzácsomagolva.

Unitárius nyári tábor Torockószentgyörgyön

2004 július 12-e és 19-e között részt vettem az Erdélyi Unitárius Egyház által a torockószentgyörgyi Rudnyánszki-házban szervezett gyermektáborban. 41-en gyűltünk össze Marosvásárhelyről, Nagyernyéről és a székelykeresztúri egyházkör néhány településéről (9–17 évesek). Min-

den reggel áhítat volt, amelyet a helybeli unitárius templomban tartottunk. Dél-előttönként az öt világvallásról, a honfoglalás kori magyar archaikus vallásról, a kereszténységről, illetve a katolikus, a református és az unitárius vallásról beszélgettünk. Délutánonként a hét táborvezető irányításával kézműves foglalkozásokra került sor, amelyek a délelőtti beszélgetéshez kapcsolódtak. Meglátogattuk a római katolikus templomot és a Thorockay család várát, ahol Korodi Alpár a vár múltjáról tartott alkalmi előadást. Esténként a hat csoportra osztott táborlakók napi vetélkedője, majd tévézés, mese és áhítat volt a program. Július 18-án, vasárnap nagy záró erőpróba került sor azzal kapcsolatosan, amit a tábor ideje alatt tanultunk. Táborúzzal és díjkiosztással ért véget a tábor.

Köszönet az unitárius teológiai hallgatóknak és az egyetemistáknak. Köszönet Mihálcsa Magdának és Mészáros Annának a konyhai szolgálatért. Köszönet Pálffy Anna-Mária lelkésznek, György Katalin gondnoknőnek, valamint a nagyernyei unitárius leányegyházközségnek a támogatásért, amelynek révén magam is részt vehettem e nyári táborban. Remélem, hogy 2005-ben is lehetőség lesz erre.

György Árpád-Botond

Színjátszó-találkozó Homoródalmáson

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet augusztus 6-a és 9-e között Homoródalmáson szervezte meg a VIII. ODFIE Színjátszó-találkozót.

A rendezvény keretében a vendéglátó falu művelődési háza és iskolája, valamint a helybeli unitárius egyházközség kántor- és paplakja, illetve temploma szolgált. Az ötszáznegyven résztvevő zömében olyan 10 és 30 év közötti fiatal volt, akik életük valós értékének tekintik az egyleti színjátszással való foglalkozást, s gazdagodásként élik meg a csapatmunka, a közös siker által nyújtott örömet.

A megnyitón az ODFIE és a házigazdák képviselői, valamint egyes meghívottak köszöntötték az egybegyűlteket, majd a helybeli ifjúsági egylet és Körösszakál (Magyarország) testvérgyülekezetének nyitó előadása következett. Az első estét a ko-

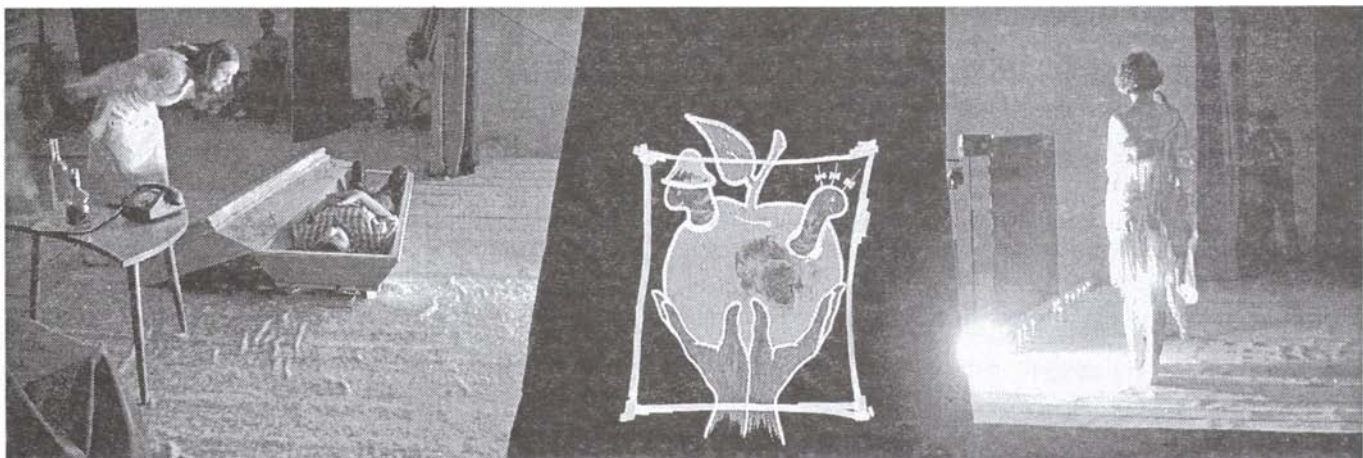
lozsvári Fűszál együttes koncertje és Benedek Elek (Homoródalmás) gitárszólója zárta.

A tulajdonképpeni verseny – alkalmi áhítat után – szombat reggel kezdődött. Az egész napot betöltő színelőadások után a Csiki Játékszín *Stilusgyakorlat* című lenyűgöző előadása következett. Az éjszaka táborúzzal ért véget.

Vasárnap délelőtt és kora délután a hátramaradt előadások bemutatására került sor. Az időközben megtartott ünnepi istentiszteleten a szószéki szolgálatot Rácz Norbert teológiai hallgató, az ODFIE alelnöke végezte. Az istentisztelet keretében a homoródszentpáli Fodor Szilvia előadta *A bujdosó leány* című monológot, majd a mezőtúri (Magyarország) énekkar lépett fel.

A délutáni műhelymunkát a bírálóbizottság értékeli, eredményhirdetés, majd díjkiosztás követte. A rendezvény reggelig tartó bálal zárult.

Az első díjat, illetve a közönség és a bírálóbizottság különdíját a sinfalvi és várfalvi egyetek közös csapata nyerte el, a dobogó második fokára a székelyudvarhelyi színjátszó csoport került, a harmadik helyezést pedig a marosvásárhelyi egylet csapata érdemelte ki. (ODFIE)

Rejtvény

Meggyőződés

Két lelkész beszélget:

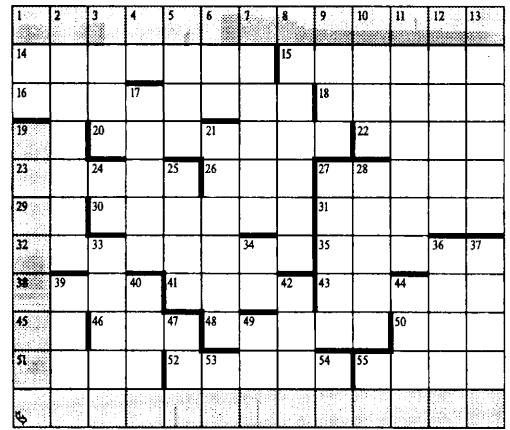
- Barátom, te hiszel a felsőbb Hatalom létezésében? - kérdezi az egyik.

- ...! - feleli a másik. (A poént lásd a vízszintes 1. és a függőleges 19. alatt.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 14. Névvél való hitelesítés. 15. Valami ellen agítáló. 16. Hivatalos utasítás. 18. Reszket. 19. Téli sport. 20. Elhantolás. 22. Női név. 23. Saját energia. 26. Jókai személyneve. 27. Bankba tett pénz. 29. A múlt idő jele. 30. A bíró felesége. 31. Földbe

rejtő. 32. Test vízszintes helyzetbe hozása. 35. Ruhát hord. 38. Nem kell több. 41. Forgatmány (GIRO). 43. A szerelmi költészet műzsája. 45. Paripa. 46. Bőrbe-tegség. 48. Cserélő. 50. Ütlegel. 51. Csónakot hajt. 52. Lom. 55. Trójai csel.

Függőleges: 1. Kopasz. 2. Kezdetben. 3. Hirtelen meghűz. 4. Magunk. 5. Medália. 6. Nyakmelegítő. 7. Játékpénz. 8. Különbség. 9. Partner. 10. Tíz a köbön. 11. Vasalás. 12. Táplálás. 13. Biztató. 17. Jókedvre hangol. 19. A poén befejező része. 21. Érzelmes. 24. Kutya. 25. Vén. 27. Tűzbe dob. 28. Hibásan jegyzetelő. 33. Fa törzsét borítja. 34. Vér folyik benne. 36. Férfinév, az Attila változata. 37. Gyomnövény. 39. Pénz, argóban. 40. Bogárféle. 42. Skandináv férfinév. 44. Ünnepelesen átad. 47. Magyar, kam-

bodzsai és luxemburgi autójel. 49. Tetőfedő iparos. 53. Majdnem mai(!). 54. Magad. 55. Forint, rövidítve. (Készítette: Forrai Tibor)

A helyes megfejtést beküldő Olvasóink között könyvjutalmat sorsolunk ki.

Egyházi hírek

szerkeszti:
Gyerő Dávid

■ Július 3-4-én Székelyderzsben tartották az I. falunapokat. Az ünnepi istentiszteleten dr. Szabó Árpád prédikált, az egybegyűlteket Katona Dénes lelkész köszöntötte. Dr. Rezi Elek főjegyző az egyházközségi képtár, dr. Máthé Dénes főgondnok pedig a falumúzeum megnyitásánál mondott beszédet. Jelen volt László János felügyelő gondnok és Gyerő Dávid előadó-tanácsos is.

■ Július 4-én Székelymuzsnában a kívül-belül megújított templom újraszentelési ünnepségére gyűlt egybe a falu népe. A szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte, az úrvacsorai beszédet dr. Rezi Elek főjegyző mondta. Köszöntőt mondott dr. Máthé Dénes főgondnok, az egyházközség egykori lelkésze is. Az ünnepség közebéddel zárult.

■ Az Egyházi Képviselő Tanács július 6-8. között Kolozsváron szervezte meg a gazdasági képzés-sorozat második részét, *Bevezetés a projektek világába - mit kell tudnunk a pályázatokról és a forrásokról?* témában, 35 résztvevővel. A képzést Kolumbán Gábor főgondnok tervezte meg, és vezette le.

■ Július 8-án került sor a Házsongárdi temetőben a felújított Bölöni Farkas Sándor-síremlék felavatására. Beszédet mondott dr. Szabó Árpád püspök, Paskucz Viola műszaki előadó és Gyerő Dávid előadótanácsos, aki Kovács Sándor egyháztörténész megemlékező írását olvasta fel. A szakmai támogató, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal és az anyagi finanszírozó, a Nemzeti Panteon Alapítvány egyaránt képviseltette magát. Jelen voltak főtisztviselődink, kolozsvár-belvárosi egyházközségünk vezetői, az egyházi központ tisztviselői, a kolozsvári

közélet személyiségei és a sajtó képviselői is. Az ünnepség állófogadással zárult.

■ A homoródszentpáli egyházközség július 11-én tartotta lelkésze, Tódor Csaba, valamint énekevezére, Tódor Éva beiktató ünnepélyét. A beiktató beszédet dr. Szabó Árpád püspök mondta, a beiktatást Kedei Mózes esperes végezte el. A köszöntők rendjén Csepregi Domokos tb. gondnok az egyházközség részéről, a község polgármestere az önkormányzat képviseletében, Bíró Barna az egyházkör lelkészei nevében, Szabó Magdolna elnök pedig az UNOSz képviseletében mondott üdvözlőt. Az ünnepély szeretetvendégséggel zárult.

■ Az Észak-Amerikai Testvéregyházközségi Tanács július 15-18. között a háromszéki Árkoson kísérleti jellegű felmérést végzett a közösségfejlesztés területén. A képzés alapja a világ más társadalmaiban már bevált, igényfelmérésen alapuló fejlesztési modell volt (Community Assessment Project), amelynek rendjén a közösség lakosai maguk határozzák meg szükségleteiket. Amennyiben a leképezett tervek életképesnek bizonyulnak, és az árkosiak elégedettek lesznek az eredményekkel, a testvéregyházközségi kapcsolatok terén más közösségek is kipróbálhatják azt.

■ Július 30-án a kolozsvári Unitárius Diakotthon egyetemi bentlakásában rövid megemlékező ünnepség keretében avattuk fel azon hat szobát, amelyekkel adományozóik egy-egy életmű előtt kívántak tisztelni. A szobák anyagi alapját észak-amerikai unitárius egyházközségek és magánszemélyek gyűjtötték össze, és Benedek Ágoston erdélyi, Leon Hopper, Peter Raible és Jenkin Lloyd Jones amerikai unitárius lelkészekről, Earl Morse Wilbur egyháztörténésről, valamint Molnár Gabriella gyermekgyógyászárról nevezték el. Az ünnepségen egyházi vezetőink és a családok képviselői mellett jelen volt az egyesült államokbeli Portland, OR-i egyházközség 30 fős küldöttsége is.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY. ISSN 1220-8418. Szerkesztőbizottság: dr. Rezi Elek főszerkesztő, Jakabffy Tamás szerkesztő. Munkatárs: Gyerő Dávid, Kovács István, Máté Erzsébet, Sándor Krisztina. Olvasószerkesztő: Kürti Miklós. Szedés: Rezi Éva. Kivitelezés: Ruzsa István. Készült az Unitárius Egyház nyomdájában. Lapzártá minden második hónap 10-á. Címünk: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie nr. 9. Tel/fax: (0264) 593236, 595927. E-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com
A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.